

II

(Ikke-lovgivningsmæssige retsakter)

AFGØRELSER

KOMMISSIONENS AFGØRELSE (EU) 2015/657

af 5. februar 2013

om Tysklands og Østrigs statsstøtte til fordel for Bayerische Landesbank (SA.28487 (C 16/09, ex N 254/09))

(meddelt under nummer C(2013) 507)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret medlemsstaten og andre interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med førnævnte bestemmelser ⁽¹⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

1. SAGSFORLØB

- (1) Den 4. december 2008 anmeldte Tyskland støtteforanstaltninger til fordel for Bayerische Landesbank (herefter »BayernLB« eller »banken«) i form af en risikoafdækning på 4,8 mia. EUR og en kapitaltilførsel på 10 mia. EUR til Kommissionen. Kommissionen godkendte disse foranstaltninger den 18. december 2008 i sag N 615/08 (herefter »HGAA-redningsbeslutningen«) på grundlag af artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF ⁽²⁾ for en periode på seks måneder. Hvis der imidlertid skulle blive fremlagt en relevant og velfunderet omstruktureringsplan for BayernLB inden for disse seks måneder, gælder godkendelsen, indtil Kommissionen har afsluttet undersøgelsen af omstruktureringsplanen ⁽³⁾.
- (2) I december 2008 modtog BayernLB-datterselskabet Hypo Group Alpe Adria (herefter »HGAA«) 700 mio. EUR fra BayernLB og derudover 900 mio. EUR som kapitalbeviser (tier-1-kapital) fra Østrig på grundlag af den østrigske bankpakke ⁽⁴⁾. Desuden modtog HGAA i henhold til den nævnte pakke garantier i en størrelsesorden af 1,35 mia. EUR til obligationsudstedelser på grundlag af et rammeprogram for udstedelse af obligationsgæld (Debt Issuance Programme (DIP)).
- (3) Den 29. april 2009 anmeldte Tyskland en omstruktureringsplan for BayernLB til Kommissionen. Samme dag fremlagde Østrig en rentabilitetsplan for HGAA.

⁽¹⁾ EUT C 134 af 13.6.2009, s. 31; EUT C 85 af 31.3.2010, s. 21 og EUT C 266 af 1.10.2010, s. 5.

⁽²⁾ Med virkning fra den 1. december 2009 er artikel 87 og 88 i EF-traktaten blevet til henholdsvis artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). EF-traktatens artikel 87 og 88 og EUF-traktatens artikel 107 og 108 er stort set identiske. Med henblik på denne afgørelse læses henvisninger til artikel 107 og 108 i TEUF som henvisninger til henholdsvis artikel 87 og 88 i EF-traktaten, hvor det er relevant.

⁽³⁾ Kommissionens afgørelse af 18. december 2008 i sag N 615/08, BayernLB (EUT C 80 af 3.4.2009, s. 4).

⁽⁴⁾ Kommissionens afgørelse af 9. december 2008 i sag N 557/08, foranstaltninger i henhold til lov om stabilitet på finansmarkederne (Finanzmarktstabilitätsgesetz) og lov om styrkelse af interbankmarkedet (Interbankmarktstärkungsgesetz) for kreditinstitutter og forsikringsselskaber i Østrig (EUT C 3 af 8.1.2009, s. 2). Senest forlænget indtil den 30. juni 2011 ved Kommissionens afgørelse af 16. december 2010 i sag SA.32018 (2010/N) (EUT C 20 af 21.1.2011, s. 3).

- (4) Ved brev af 12. maj 2009 meddelte Kommissionen Tyskland og Østrig, at den havde besluttet at indlede proceduren efter artikel 108, stk. 2, i TEUF for så vidt angår de foranstaltninger, der er truffet til fordel for BayernLB og HGAA, da den var i tvivl om, hvorvidt omstrukturingsstøtten til BayernLB var forenelig med det indre marked, og hvorvidt omstrukturingsplanen kunne sikre en genoprettelse af BayernLB's rentabilitet (herefter »indledningsbeslutningen«) ⁽⁵⁾. Ydermere rejste Kommissionen tvivl om, hvorvidt HGAA reelt er et levedygtigt selskab, og hvorvidt Østrigs støtte hertil er forenelig med artikel 107, stk. 3, litra b) i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ⁽⁶⁾.
- (5) HGAA blev nationaliseret den 23. december 2009. Kommissionen godkendte denne foranstaltning med afgørelse af 23. december 2009 i sag C 16/09 og N 698/09 (herefter »HGAA-redningsbeslutningen«) ⁽⁷⁾. Med samme beslutning udvidede Kommissionen den formelle undersøgelsesprocedure til yderligere støtteforanstaltninger fra Østrigs side til fordel for HGAA, som der efter dens opfattelse ligeledes skulle tages hensyn til i forbindelse med vurderingen af omstrukturingsplanen for BayernLB. Samtidig erklærede Kommissionen foranstaltningerne for at være midlertidigt forenelige med det indre marked indtil fremlæggelsen af en relevant og velfunderet omstrukturingsplan for HGAA i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF.
- (6) Den 22. juni 2010 udvidede Kommissionen den formelle undersøgelsesprocedure igen, da den reviderede omstrukturingsplan for HGAA, der blev fremsendt den 16. april 2010, efter Kommissionens opfattelse hverken sikrede genoprettelsen af HGAA's rentabilitet, en passende byrdefordeling i forbindelse med omstruktureringen eller fastsatte egnede foranstaltninger til begrænsning af konkurrencefordrejninger. Kommissionen forlængede desuden godkendelsen af den støtte, som den med HGAA-redningsbeslutningen havde erklæret for midlertidigt forenelig med det indre marked indtil afslutningen af undersøgelsen af HGAA-omstrukturingsplanen ⁽⁸⁾.
- (7) Den 7. februar 2011 meddelte Kommissionen Østrig og Tyskland, at statsstøttesag N 698/09 (HGAA) ⁽⁹⁾ og statsstøttesag C 16/09 (BayernLB) ville blive undersøgt særskilt. Den foreliggende afgørelse vedrører udelukkende statsstøttesag C 16/09.
- (8) Kommissionen anmodede eksperterne om at vurdere den risikoafdækning, der var blevet midlertidigt godkendt i redningsbeslutningen, samt at vurdere porteføljen med de aktiver, som risikoafdækningen vedrører. Efter drøftelser med banken og de tyske myndigheder fremlagde eksperterne en endelig rapport den 16. november 2009.
- (9) Den 6. april 2011 fremsendte Tyskland forventede resultatopgørelser pr. hhv. forretningsområde og datterselskab/institut. Den 13. april 2011 fremlagde Tyskland detaljer om de forventede aktiver pr. forretningsområde og om den forventede gæld efter den relevante finansieringskilde. Samtidig fremsendte Tyskland de forventede margener pr. forretningsområde for aktiverne og pr. finansieringskilde for gælden. Yderligere oplysninger blev fremlagt i forbindelse med en hyppig brevveksling: Der blev således fremsendt yderligere oplysninger den 15., 21. og 22. juni 2011, som bl.a. vedrørte kapitalplanlægningen frem til 2019, herunder de forventede konsekvenser af Basel III ⁽¹⁰⁾ for kapitalstrukturen. Den 27. september 2011 fremsendte Tyskland opdaterede finansielle prognoser, navnlig opdaterede oplysninger om overskud og kapitalplanlægning. Den 13. og 20. oktober 2011 modtog Kommissionen yderligere oplysninger om nedskæringerne af forretningsområderne samt den 4., 5. og 6. juni 2012 yderligere oplysninger om de finansielle prognoser og risikoafdækningen. Den 6. juni 2012 fulgte opdaterede finansielle prognoser, herunder forventede resultatopgørelser pr. forretningsområde samt oplysninger om den forventede kapitalplanlægning og om finansieringsbehovet. I det følgende vedrører henvisningerne til de finansielle prognoser i omstrukturingsplanen hhv. de finansielle oplysninger, der blev fremlagt den 6. juni 2012, eller hvis disse oplysninger ikke indeholder nogen opdaterede oplysninger, de tidligere fremsendte finansielle oplysninger.
- (10) Støtteforanstaltningerne og omstrukturingsplanen for BayernLB var genstand for en række møder, telefonkonferencer og andre former for informationsudveksling, som har fundet i perioden fra maj 2009 til juni 2012 mellem repræsentanter fra de tyske myndigheder og Kommissionens tjenestegrene.
- (11) Ifølge Tyskland må det antages, at regnskabsføringen fra den 1. januar 2013 skal undersøges med henblik på kapitalberegningen i henhold til de internationale regnskabsstandarder (International Financial Reporting Standards (IFRS)).

⁽⁵⁾ Statsstøttesag C 16/09 (EUT C 134 af 13.6.2009, s. 31).

⁽⁶⁾ Konsekvenserne af støtteforanstaltningerne til fordel for HGAA for banken bliver genstand for en særskilt afgørelse.

⁽⁷⁾ EUT C 85 af 31.3.2010, s. 21.

⁽⁸⁾ EUT C 266 af 1.10.2010, s. 5.

⁽⁹⁾ Herefter SA.32554 (09/C) — Omstrukturingsstøtte til Hypo Group Alpe Adria.

⁽¹⁰⁾ Basel III er den internationale reguleringsramme for banker. Det er en række reformforanstaltninger udviklet af Baselkomitéen for Banktilsyn med henblik på at styrke regulering, overvågning og risikostyring af banksektoren.

- (12) I løbet af undersøgelsesproceduren havde de tyske myndigheder, den finansielle tilsynsmyndighed, bankens ejere og banken selv intensive drøftelser om omstruktureringsplanen og en mulig tilbagebetalingsplan.
- (13) Den 15. juni 2012 orienterede Tyskland Kommissionen om en e-mail fra det tyske finanstilsyn (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin)) af 14. juni 2012, hvori BaFin gav udtryk for, at det ikke havde tænkt sig at acceptere den nominelle værdi af de rentefrie lån fra Bayerische Landesbodenkreditanstalt (BayernLabo) som vurderingsgrundlag for kapitalen i henhold til den i udkastet foreliggende kapitalkravsforordning⁽¹¹⁾, også selv om bankens revisor i sin udtalelse af 12. april 2012 havde meddelt, at det i henhold til IFRS principielt er lånenes nominelle værdi, der tages hensyn til. Denne overvejelse vedrører ikke betragtningen efter de *almindeligt anerkendte regnskabsprincipper* (GAAP) i henhold til den tyske handelslovsbog (Handelsgesetzbuch (HGB)).
- (14) Den 6. juni 2012 anmeldte Tyskland en ændret omstruktureringsplan for BayernLB til Kommissionen, som blev suppleret med yderligere dokumentation af 12. og 13. juli 2012.
- (15) Den 20. juni 2012 modtog Kommissionen oplysninger om de anslåede yderligere reduktioner af risikopositioner pr. segment.
- (16) Den 27. juni 2012 fremsendte Tyskland den første foreløbige tilbagebetalingsplan til Kommissionen.
- (17) Den 28. juni 2012 anmeldte Tyskland en tilsagnspakke for BayernLB til Kommissionen.
- (18) Den 25. juli 2012 udstedte Kommissionen en beslutning om den anmeldte omstruktureringsstøtte («omstruktureringsbeslutningen fra 2012»). Denne beslutning er i retlig henseende behæftet med en mangel, idet den ikke var rettet til Østrig på landets officielle sprog, uden at Østrig havde accepteret, at tysk ikke skulle være den autentiske sprogudgave. Derfor skal Kommissionen vedtage en ny beslutning, som erstatter omstruktureringsbeslutningen fra 2012. Omstruktureringsbeslutningen fra 2012 indeholder flere fejl (i betragtning 13, 29, 30, 48, 72, 77, 81, 108, 163, 200, 207 og 210; i tabel 5, 10, 11 og 12; i henvisningerne til EUR/USD i bilag I samt bilag I, punkt 29.2, og bilag II, punkt 2), som er af en sådan karakter, at de kunne have været genstand for en berigtigelse. Berigtigelsen af disse fejl ændrer intet ved den vurdering, som Kommissionen har foretaget af de faktiske omstændigheder i omstruktureringsmeddelelsen fra 2012. Nærværende afgørelse berigtiger derfor også de nævnte fejl.

2. SAGSFREMSTILLING

1. Beskrivelse af den støttemodtagende bank⁽¹²⁾

- (19) BayernLB er en tysk delstatsbank med hovedsæde i München. BayernLB's ejere er — direkte via BayernLB Holding AG (herefter »Holding«) — delstaten Bayern (ca. 94 %) og Sparkassenverband Bayern (herefter »Sparkassenverband«) ca. 6 %⁽¹³⁾.
- (20) I 2008, da kapitaltilførslen (jf. afsnit 2, nr. 2, litra a) og risikoafdækningen (jf. afsnit 2, nr. 2, litra b), blev indrømmet, androg den konsoliderede balance i BayernLB-koncernen (inklusive BayernLabo, LBS og BayernLB's datterselskaber) i alt ca. 422 mia. EUR med risikopositioner⁽¹⁴⁾ på ca. 198 mia. EUR og et medarbejderantal på omkring 20 000. Ved udgangen af 2008 havde BayernLB et underskud på ca. 5 mia. EUR. De hændelser, der førte til de redningsforanstaltninger, der er omhandlet i afsnit 2, nr. 2, litra a) og b), er beskrevet detaljeret i redningsbeslutningen.

⁽¹¹⁾ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om reguleringskrav for kreditinstitutter og investeringsselskaber (KOM(2011) 452 endelig). Kommissionen vedtog den 20. juli 2011 en lovpakke med det formål at styrke reguleringen af banksektoren. Med denne pakke (den såkaldte CRD IV-pakke) erstattes de nuværende kapitalkravsdirektiver (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/48/EF af 14. juni 2006 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut (EUT L 177 af 30.6.2006, s. 1) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/49/EF af 14. juni 2006 om kravene til investeringsselskabers og kreditinstitutters kapitalgrundlag (EUT L 177 af 30.6.2006, s. 201)) af et direktiv og ovennævnte forordning.

⁽¹²⁾ Der findes en udførlig beskrivelse i indledningsbeslutningen, s. 2.

⁽¹³⁾ Inden redningsforanstaltningerne fra 2008 ejede delstaten Bayern og Sparkassenverband hver 50 % af aktierne.

⁽¹⁴⁾ BayernLB benytter begrebet risikopositioner som det begreb, tilsynsmyndigheden anvender ved beregningen af kapitalandele. I forbindelse med stresstesten fra december 2011 anvendte Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) begrebet »risikovægtede aktiver« (RWA), når den henviste til BayernLB's risikopositioner. I forbindelse med denne afgørelse betegner Kommissionen også risikopositioner som »RWA«.

Tabel 1

Finansielle nøgletal 2007-2011 (medmindre andet er angivet, i mio. EUR)

Koncern (i mio. EUR)	2007	2008	2009	2010	2011
	faktisk	faktisk	faktisk	faktisk	faktisk
Renteindtægter	2 170	2 670	2 561	1 942	1 963
Provisionsindtægter	380	584	434	265	262
Resultat af sikringer	27	- 136	98	53	106
Handelsresultat	- 238	- 2 138	887	1 043	341
Resultat af investeringer og værdiforringelser	- 336	- 1 924	- 1 444	- 332	- 206
Øvrigt resultat	133	141	461	1	- 37
Samlede indtægter	2 136	- 803	2 997	2 972	2 429
Hensættelser ifm. udlånsvirksomhed	- 115	- 1 656	- 3 277	- 696	- 548
Omkostninger i alt	- 1 765	- 2 620	- 2 125	- 1 462	- 1 456
Omkostninger til bankgebyrer	0	0	0	- 51	- 74
Omstruktureringsomkostninger	0	- 87	- 361	124	- 16
RESULTAT FØR SKAT	255	- 5 166	- 2 765	885	334
SKATTER	- 80	- 191	- 328	- 294	- 269
RESULTAT EFTER SKAT	175	- 5 358	- 3 093	590	65
Omkostnings-/indtægtsrelation (inkl. bankgebyrer) i %	83	- 326	71	51	63
Aktiver	415 639	421 666	338 818	316 354	309 144
Tilsynsmæssige risikopositioner	188 888	197 650	135 788	123 950	118 425
Indtægter i alt/risikopositioner (i basispoint)	131	57	327	267	223
Samlet antal medarbejdere (i tusinde)	17 891	19 405	17 764	10 383	10 064

- (21) BayernLB er en international forretningsbank. Tyskland og enkelte andre europæiske lande udgør det regionale forretningsgrundlag for banken. BayernLB er desuden repræsenteret i de vigtige finanscentre såsom New York, London, Paris og Milano.
- (22) BayernLB's vigtigste datterselskaber/kapitalinteresser er Deutsche Kreditbank AG (DKB), Landesbausparkasse Bayern (LBS), Bayerische Landesbodenkreditanstalt (BayernLabo), den ungarske MKB Bank Zrt (MKB) samt indtil Østrigs nationalisering heraf i slutningen af 2009, HGAA.

- (23) HGAA er en international finanskoncern med en balance på 43 mia. EUR (2008) og en beholdning af risikovægtede aktiver (RWA) på 32,8 mia. EUR. HGAA's paraplykoncern er Hypo Alpe-Adria-Bank International AG (HAAB Int.) med hovedsæde i Klagenfurt (Østrig). Indtil nationaliseringen af HGAA havde BayernLB en kapitalinteresse på 67,08 % i koncernen.
- (24) MKB er en førende universalbank i Ungarn, som har specialiseret sig i store virksomheder og formuende privatkunder. Den har ca. 350 000 privatkunder og SMV-kunder samt ca. 3 000 storkunder og institutionelle kunder.
- (25) LBS er en virksomhed inden for BayernLB, der er organisatorisk og økonomisk selvstændig, men som ikke har status af juridisk person. Da LBS er en virksomhed inden for BayernLB, er ejerne delstaten Bayern og Sparkasse-
nverband ligesom i BayernLB.
- (26) LBS samarbejder med de bayerske sparekasser, der bl.a. fungerer som salgskanaler for LBS, og har en førende stilling i den statsstøttede boligopsparringssektor i Bayern.
- (27) LBS har for så vidt angår alle nyindgåede boligopsparringskontrakter en markedsandel på omkring 42 %. Pr. 31. december 2011 havde LBS en balance på 11 mia. EUR, indlån på 9,7 mia. EUR og udestående fordringer i forbindelse med boligopsparringslån på 1,9 mia. EUR. I 2011 havde LBS et resultat før skat på 68 mio. EUR.
- (28) BayernLabo er et støtteorgan for BayernLB og blev grundlagt i 1884 med henblik på finansiering af infrastrukturprojekter. I 1972 fusionerede BayernLabo og Bayerische Gemeindebank til Bayerische Landesbank Girozentrale, som senere blev til BayernLB. BayernLabo er et organisatorisk og økonomisk selvstændigt, retligt ikke-selvstyrende offentligt institut i BayernLB-koncernen og falder 100 % ind under delstaten Bayerns garantiordning for offentlige kreditinstitutter (Gewährträgerhaftung). Dets årsregnskab er en integreret bestanddel af Bayern LB's årsregnskab.
- (29) Oprindeligt forvaltede BayernLabo delstaten Bayerns midler til fremme af socialt boligbyggeri. Kontantværdien af en del af disse lån til socialt boligbyggeri blev ansat i begyndelsen af 1990'erne og derefter overført til BayernLabo af delstaten Bayern i form af et formålsbestemt indskud. Dette formålsbestemte indskud udgør 612 mio. EUR og forbliver konstant.
- (30) BayernLabos kapital må udelukkende anvendes til fremme af socialt boligbyggeri og ikke til BayernLB's konkurrenceorienterede virksomhed (den må altså ikke anvendes til at opfylde tilsynsmæssige egenkapitalkrav til lån eller andre aktiver).
- (31) BayernLabos kapital forrentes i øjeblikket som følger: BayernLB betaler en minimumsforrentning på i alt [2-5] (*) 4 % til delstaten Bayern for det formålsbestemte indskud, medmindre BayernLB som helhed har underskud. For den øvrige kapitalunderskudsudlignende funktion betaler BayernLB [0-1] 4 % til BayernLabo. Denne godtgørelse blev accepteret som passende ved Kommissionens afgørelse 2006/739/EF ⁽¹⁵⁾. For at sikre, at BayernLabos kapital fortsat kan betragtes som kapital af høj kvalitet i BayernLB (tier-1), er der i omstrukturingsplanen indeholdt en tilpasning af kapitalgrundlaget og forrentningen (jf. betragtning 81).

2. Støtteforanstaltningerne

a) Kapitaltilførslen

- (32) I december 2008 modtog BayernLB en tier-1-kapitaltilførsel på 10 mia. EUR fra delstaten Bayern ⁽¹⁶⁾ bestående af et passivt kapitalindskud på 3 mia. EUR og præferenceaktier til en værdi af 7 mia. EUR. Kuponen for det passive kapitalindskud udgør 10 % af den nominelle værdi og er ikke kumulativ. Udnyttelsesprocenten på de præferenceaktier, der i omstrukturingsperioden oppebærer ret til præferenceudbytte, udgør 10 %. Oppebærelsen af ret til præferenceudbytte ophører, så snart claw-back'en og delstaten Bayerns passive kapitalindskud er tilbagebetalt fuldt ud. Udbyttebetalingerne er ikke kumulative.

(*) Forretningshemmelighed

⁽¹⁵⁾ Kommissionens beslutning 2006/739/EF af 20. oktober 2004 om Tysklands statsstøtte til fordel for Bayerische Landesbank — Girozentrale (EUT L 307 af 7.11.2006, s. 81).

⁽¹⁶⁾ Redningsbeslutningen indeholder en detaljeret beskrivelse af kapitaltilførslen (betragtning 13 ff.)

- (33) Sparkassenverband har ikke deltaget i kapitaltilførslen. Følgelig faldt dens andel på 50 % i BayernLB til 6 % ⁽¹⁷⁾.
- b) Risikoafdækningen på 4,8 mia. EUR
- (34) For så vidt angår en portefølje med strukturerede obligationer (ABS) med en nominal værdi på 21 mia. EUR, indrømmede delstaten Bayern en risikoafdækning på 4,8 mia. EUR ⁽¹⁸⁾.
- (35) Denne risikoafdækning beskytter BayernLB mod tab fra dens ABS-portefølje og forhindrer derfor via denne garantistillelse yderligere afskrivninger. Med hensyn hertil afgav delstaten Bayern en garantierklæring den 19. december 2008. ABS-porteføljen havde den 31. december 2008 (referencetidspunkt) en nominal værdi på 19,589 mia. EUR.
- (36) BayernLB's ABS-portefølje omfatter forskellige former for værdipapirer med sikkerhed i specificerede aktiver. Værdipapirer med sikkerhed i beboelsejendomme (residential mortgage-backed securities (RMBS'er)) i både prime- og subprime-segmentet udgør ca. halvdelen af den samlede portefølje. Andre vigtige værdipapirer med sikkerhed i specificerede aktiver er bl.a. værdipapirer med sikkerhed i erhvervsjendomme (commercial mortgage-backed securities (CMBS'er)), strukturerede kreditobligationer (collateralised debt obligations (CDO'er)) og andre ABS-værdipapirer, som vedrører forpligtelser i forhold til forretningskunder og forbrugere (ABS Commercial og ABS Consumer).
- (37) Delstaten Bayern har afgivet en garantierklæring på 4,8 mia. EUR, som imidlertid først og kun kan finde anvendelse, hvis et tab, der skal bæres af BayernLB på 1,2 mia. EUR (herefter »det første tab« (first loss)), bliver overskredet. Overtagelsesprisen beregnes ved at trække det første tab (1,2 mia. EUR) fra den nominelle værdi (19,589 mia. EUR) og udgør 18,389 mia. EUR.
- (38) Risikoafdækningens løbetid er knyttet til forfaldsdatoen på de værdipapirer, der er indeholdt i ABS-porteføljen. Realkreditobligationerne blev reduceret fra ca. 19,6 mia. EUR (status december 2008) til 11,9 mia. EUR (status december 2011). Ifølge opdaterede prognoser af 31. marts 2012 antages det, at porteføljen inden september 2014 vil være nede på 7 mia. EUR. Det tilstræbes først og fremmest at holde tabene på et så lavt niveau som muligt, men det er uvist, hvilket niveau markedspriserne vil ligge på i 2014, og det er derfor uklart, om det (i grunden tilstræbte) salg af porteføljens resterende værdipapirbeholdning er muligt (dvs. økonomisk hensigtsmæssigt) ⁽¹⁹⁾.

Værdiansættelse af de afdækkede aktiver

- (39) Værdiansættelsen af porteføljen foregik i to trin. Indledningsvis blev de enkelte forretninger markeret (med grønt, gult eller rødt) ved hjælp af et redskab til hurtig varsling (Early Warning Tool (EWT)) for at undersøge problematiske eller værdiforringede forretninger. Ved hjælp af dette EWT blev der udviklet et internt ratingsystem. Med gult eller rødt markerede forretninger blev generelt nedgraderet. Den interne rating blev derefter overført til Moody's eksterne ratingsystem. Denne eksterne rating blev indtastet i Moody's CROROM ⁽²⁰⁾ version 2.4 med det formål at vurdere tabsforventningerne for hele porteføljen og de relevante trancher.
- (40) Efter denne metode blev den reelle økonomiske værdi af ABS-porteføljen på tidspunktet for indrømmelsen af foranstaltningerne af Kommissionens eksperter skønnet til 83,87 % af den nominelle værdi på 19,589 mia. EUR, dvs. til 16,429 mia. EUR. I en e-mail af 14. december 2009 meddelte Tyskland, at det ikke krævede en uddybning af analysen vedrørende det forventede tab. En sammenligning af overtagelsesprisen på 18,389 mia. EUR og den reelle økonomiske værdi på 16,429 mia. EUR viser en forskel på 1,96 mia. EUR.
- (41) Foranstaltningens kapitalfrigørelseseffekt blev på tidspunktet for risikoafdækningen fastsat til 1,28 mia. EUR.
- (42) Metodens nøjagtighed og de tilgrundliggende beregninger for kapitalfrigørelseseffekten blev bekræftet af BaFin ved brev af 9. april 2010.

⁽¹⁷⁾ I den rapport fra Ernst & Young, der blev fremlagt den 14. januar 2010 vedrørende værdien af BayernLB den 18. december 2008, blev sparekassernes andel fastsat til [< 5] %. I betragtning af den verserende statsstøttesag blev der ikke truffet nogen formel afgørelse vedrørende Sparkassenverbands andel.

⁽¹⁸⁾ Redningsbeslutningen indeholder en detaljeret beskrivelse af risikoafdækningen (betragtning 20 ff.)

⁽¹⁹⁾ Som det blev forklaret i betragtning 23 i redningsbeslutningen, var afviklingsstrukturen planlagt således, at porteføljen inden for seks år fra garantistillelsen vil være reduceret til under [4-6] mia. EUR. Ifølge anmeldelsen skulle den resterende portefølje efter aftale med garanten efterfølgende sælges på markedet. Derfor antog de bayerske myndigheder og banken, som det fremgår af betragtning 23 i redningsbeslutningen, at afdækningens løbetid højst sandsynligt ikke ville overskride seks år.

⁽²⁰⁾ Det drejer sig her om en Monte Carlo-simulationsmodel til beregning af tabsforventningerne for trancher i en bestemt statistisk portefølje af aktiver. Den anvendes i Moody's Investors Services af ratinganalytikerne med henblik på at fastsætte ratinger for statiske, syntetiske CDO'er. I forbindelse med vurderingen af tabsforventningerne for andre foranstaltninger til fordel for værdiforringede aktiver blev der anvendt lignende modeller og metoder.

Vederlag for risikoafdækning og claw-back

- (43) BayernLB ændrede vederlaget for risikoafdækningen (herunder en claw-back-betaling) med tilbagevirkende kraft fra den 1. januar 2010 på 50 basispoint til en årlig samlet præmie på 200 mio. EUR, der sammensættes som følger:
- i) en grundpræmie på 6,25 % af den oprindelige kapitalfrigørelseeffekt pr. 31. december 2008 på 1,28 mia. EUR, dvs. 80 mio. EUR pr. år
  - ii) en årlig tillægspræmie på 3,75 % for et delbeløb af garantien på 2 mia. EUR, dvs. 75 mio. EUR pr. år indtil 2015 og
  - iii) en særlig betaling på 45 mio. EUR pr. år indtil 2015.
- c) *Ansvarsgarantier*
- (44) Den særlige fond til stabilisering af finansmarkedet (Sonderfonds Finanzmarktstabilisierung (herefter »SoFFin«)) indrømmede BayernLB ansvarsgarantier i henhold til den tyske lov om stabilisering af finansmarkedet (Finanzmarktstabilisierungsgesetz), som Kommissionen godkendte som den tyske bankpakke ⁽²¹⁾. Disse garantier beløb sig til 15 mia. EUR, hvoraf 5 mia. EUR blev anvendt til sikring af en emission i januar 2009. De resterende 10 mia. EUR i ansvarsgarantier blev ikke anvendt og tilbageført til garanten den 16. oktober 2009, hvorved den af SoFFin indrømmede ansvarsgaranti blev reduceret til 5 mia. EUR. Den 23. januar 2012 skete tilbagebetalingen af den sidste tranche af de ansvarsgarantier, som SoFFin har indrømmet.
- d) *Østrigs likviditetsgaranti*
- (45) I december 2008 modtog HGAA efter omfattende afskrivninger og tab 700 mio. EUR fra BayernLB og derudover 900 mio. EUR som kapitalbeviser ⁽²²⁾ (tier-1-kapital) fra Østrig på grundlag af den østrigske bankpakke ⁽²³⁾.
- (46) BayernLB og HGAA havde i 2009 bedt eksperter om at udarbejde en rapport om HGAA's kreditrisiko. Ifølge denne rapport ville de forventede tab presse tier-1-kernekapitalandelen ned under 4 % indtil udgangen af 2009.
- (47) Som en konsekvens af det ultimatum, som den østrigske finanstilsynsmyndighed stillede til ejerne om at træffe de nødvendige beslutninger inden den 11. december 2009 i forbindelse med en rekapitalisering af HGAA, erhvervede Østrig samtlige HGAA-kapitalandele fra de hidtidige ejere for en symbolsk pris på én euro ⁽²⁴⁾. BayernLB gav afkald på alle aktionærrettigheder, herunder til eksisterende fordringer i forbindelse med supplerende kapitalinstrumenter i HGAA (tier-2-kapital) på 300 mio. EUR ⁽²⁵⁾. I tilfælde af, at det skulle være nødvendigt med yderligere kapitalforanstaltninger til fordel for HGAA med henblik på at opfylde de lovbestemte minimumskapitalkrav, blev det desuden aftalt, at eventuelle kapitaltilførsler ville blive opdelt i forholdet 3:1 på BayernLB og Østrig. Al anden kapital, der tilføres på dette grundlag af BayernLB, ville imidlertid blive modregnet i beløbet på [500-550] mio. EUR, som BayernLB havde indrømmet HGAA i finansieringer, og som BayernLB havde givet afkald på i forbindelse med redningen af HGAA.
- (48) For at sikre HGAA's likviditet fornyede BayernLB en likviditetslinje på [350-600] mio. EUR, der var udløbet allerede den 4. december 2009. Derudover blev det aftalt, at HGAA kunne beholde det via en koncernintern finansiering ydede beløb på 2,638 mia. EUR fra BayernLB indtil den 31. december 2013. I 2014 vil BayernLB lade i alt [650-700] mio. EUR og 2015 i alt [350-400] mio. EUR forblive i HGAA. Østrig garanterer for den pågældende eksponering, hvis HGAA ophører, eller der måtte blive truffet en økonomisk sammenlignelig foranstaltning, som er ensbetydende med, at HGAA's rentabilitet ikke er sikret.

⁽²¹⁾ Jf. Kommissionens beslutning af 27. oktober 2008 i sag N 512/08, *Støtte til pengeinstitutter i Tyskland*, erstattet af Kommissionens beslutning af 12. december 2008 i sag N 625/08, *Hjælpepakke til de tyske pengeinstitutter*, forlænget ved Kommissionens beslutning af 22. juni 2009 i sag N 330/09 (EUT C 160 af 14.7.2009, s. 4) og Kommissionens afgørelse af 23. juni 2010 i sag N 222/10 (EUT C 178 af 3.7.2010, s. 1), reaktiveret ved Kommissionens afgørelse af 5. marts 2012 i sag SA.34345 (12/N) (EUT C 108 af 14.4.2012, s. 2), senest forlænget ved Kommissionens afgørelse af 29. juni 2012 i sag SA.34897 (12/N), endnu ikke offentliggjort.

⁽²²⁾ Jf. fodnote 4.

⁽²³⁾ Der er ikke nogen stemmerettigheder forbundet med kapitalbeviser.

⁽²⁴⁾ Denne foranstaltning og ledsageforanstaltningerne blev godkendt af Kommissionen den 23. december 2009 (jf. fodnote 7).

⁽²⁵⁾ Østrigs redning af HGAA på de nævnte betingelser betød, at BayernLB måtte afskrive HGAA's samlede bogførte værdi på 2,3 mia. EUR og give afkald på fordringer i forbindelse med allerede gennemførte finansieringer på 825 mio. EUR.

e) *Overførsel af kapital fra BayernLabo til BayernLB*

- (49) En signifikant del af BayernLabos reserver, dvs. 1 mia. EUR, skal uden modydelse eller godtgørelse overføres til hovedbankens reserver, dvs. til BayernLB.

3. Den af Tyskland anmeldte omstruktureringsplan

a) *Beskrivelse af forretningsmodellen*

- (50) BayernLB har fremlagt en omstruktureringsplan, hvori den redegør for, hvordan bankens rentabilitet skal genoprettes inden den 31. december 2015. Omstruktureringsplanen indeholder grundlæggende ændringer i BayernLB's forretningsmodel samt en strategisk omlægning af banken. Kendetegnende for den nye forretningsmodel er en reduceret risikoprofil, en kraftigere fokus på den regionale forretning samt bæredygtighed for så vidt angår finansiering og aktivforretningen. Omstruktureringsplanen indebærer en væsentlig nedskæring af BayernLB's aktiviteter og en koncentring om kerneaktiviteter, kerneprodukter og kerneregioner. Sidstnævnte skal bl.a. opnås gennem lukning/afhændelse af kontorer, datterselskaber og kapitalinteresser samt indstillingen af aktiviteter.
- (51) Et vigtigt element i omstruktureringsstrategien er sondringen mellem kerne- og ikke-kerneforretning i de enkelte forretningsenheder. Det er BayernLB's mål at afhænde alle ikke-kerneforretninger.
- (52) Med henblik på at gennemføre den strategiske adskillelse mellem kerne- og ikke-kerneforretninger har BayernLB etableret en omstruktureringsenhed, hvor de fleste ikke-kerneforretninger er samlet. På den måde kan BayernLB koncentrere sig om fremtidige opgaver inden for sine kerneaktiviteter, uden at den skal bekymre sig om afviklingen af ikke-kerneaktiviteter.
- (53) BayernLB vil koncentrere sine forretninger om tre kerneområder:
- i) Kerneforretningsområde 1: Store virksomheder, SMV'er ⁽²⁶⁾ og privatkunder
  - ii) Kerneforretningsområde 2: Fast ejendom og sparekasser/sammenslutning, offentlige myndigheder og BayernLabo
  - iii) Kerneforretningsområde 3: Markeder.

Kerneforretningsområde 1: Store virksomheder, SMV'er og privatkunder

- (54) Målgruppen for forretningsområdet store virksomheder er virksomheder med hovedsæde i Tyskland og en omsætning på mindst 1 mia. EUR. Udlandskontorenes hidtidige virksomhed, fortrinsvis lokale aktiviteter, reduceres og begrænses i kraft af en stærkere fokus på kunder med tilknytning til Tyskland ⁽²⁷⁾, idet BayernLB navnlig vil tilbyde produkter på forretningsområdet corporate banking (primært kreditfaciliteter) og på forretningsområdet struktureret finansiering (eksport- og handelsfinansiering, leasing og projektf finansiering).
- (55) Målkunderne inden for forretningsområdet »SMV'er« er bayerske små og mellemstore virksomheder med en omsætning på mellem 50 mio. EUR og 1 mia. EUR, familieledede virksomheder samt andre tyske virksomheder i udvalgte regioner i Tyskland, hvor banken allerede er tilstede, f.eks. i Nordrhein-Westfalen via afdelingen i Düsseldorf. Målkunder i regioner uden regional tilstedeværelse er virksomheder med en omsætning på mellem 100 mio. EUR og 1 mia. EUR. Foruden kreditfaciliteter vil banken bl.a. tilbyde produkter inden for forretningsområderne eksport- og handelsfinansiering, dokumentvirksomhed, rente- og valutastyring, derivater, betalingstransaktioner og leasing. Endvidere vil banken via sparekasserne tilbyde bankprodukter til kunder med en ekstern omsætning på mindre end 50 mio. EUR.
- (56) Gennem sit datterselskab DKB vil BayernLB være repræsenteret inden for markedssegmenterne privatkunder (detailbankvirksomhed), infrastruktur og erhvervs-kunder. I segmentet privatkunder (detailbankvirksomhed) omfatter produktsortimentet girokonti og kreditkort samt andre direkte bankprodukter (finansiering, anlæg). I segmentet infrastruktur ligger DKB's fokus på offentlige forsyningsværker samt inden for området sundhedspleje. I segmentet erhvervs-kunder koncentrerer DKB's aktiviteter sig om kunder i udvalgte brancher såsom landbrug og ernæring, miljøteknik, turisme og de liberale erhverv (advokater, notarer, skatterådgivere osv.).

⁽²⁶⁾ EU-definitionen af små og mellemstore virksomheder (SMV'er) er ikke sammenfaldende med det gængse SMV-begreb i Tyskland. I forbindelse med denne afgørelse omfatter SMV-begrebet virksomheder med en omsætning på op til 1 mia. EUR.

⁽²⁷⁾ I bilag I, punkt 6, gives der en forklaring på begrebet »tilknytning til Tyskland«.

Kerneforretningsområde 2: Fast ejendom og sparekasser/sammenslutning, offentlige myndigheder og BayernLabo

- (57) Inden for fast ejendom ligger BayernLB's fokus på tyske kunder. BayernLB vil imidlertid også varetage internationale kunder med tilknytning til Tyskland. Inden for forretningsområdet ejendomme til erhvervsmæssig anvendelse omfatter aktiviteterne porteføljefinansieringer, byggeentreprenør-, udvikler- og lagerfinansiering samt finansieringen af realkreditfonde. Hvad angår fast ejendom til beboelse, tilbyder banken tjenesteydelser til boligsekskaber samt boligfinansieringer. På forretningsområdet administrationsejendomme koncentrerer bankens aktiviteter sig hovedsagelig om hotelejendomme samt om ejendomme inden for pleje- og sundhedsområdet.
- (58) BayernLB vil stadigvæk samarbejde med bayerske og i mindre grad med andre tyske sparekasser. Banken vil tilbyde sparekasserne produkter og tjenesteydelser som et supplement til deres egen produktpalette og fungere som »centralbank« for sparekasserne.
- (59) Via forretningsområdet offentlige myndigheder tilbyder BayernLB kunderne en bred vifte af finansieringsprodukter og andre dermed forbundne tjenesteydelser til bl.a. offentlig-private partnerskabsprojekter. Bortset fra likviditetsstyring vil BayernLB ikke tilbyde nogen nye kreditprodukter til offentlige myndigheder uden for Bayern. Derudover kan der tilbydes finansieringsmuligheder til offentlig-private partnerskabsprojekter og eksportforretninger samt projektfinsieringer, såfremt dette har interesse for kunder med tilknytning til Tyskland.
- (60) Via BayernLabo yder BayernLB statsstøttede finansieringer til boligbyggeprojekter i Bayern. BayernLB's kundefokus ligger på privatkunder, juridiske personer, som hhv. skaffer eller moderniserer boliger samt på offentlige organer. Desuden tilbyder BayernLabo finansieringsprodukter til offentlige organer og deres konsortier. Disse forretninger vil imidlertid forblive begrænset til delstaten Bayern.

Kerneforretningsområde 3: Markeder

- (61) BayernLB's produktpalette omfatter statsobligationer (terminskontrakter, kortfristede rentesatser, fastforrentede derivater, valutahandel), kapitalmarkedsprodukter (produkter inden for området fast forrentning, strukturerede produkter for detailcertifikater, strukturerede renteprodukter og aktiehandel) samt finansieringsprodukter (internationale lån og national finansiering). Disse produkter er beregnet på finansielle institutioner og institutionelle kunder såsom forsikringselskaber, stiftelser og kirker. Dette forretningsområde begrænses til aktiviteter med kunderelation, og transaktioner for egen regning (proprietary trading) med undtagelse af aktiviteter vedrørende statsobligationer indstilles fuldstændigt. Desuden indskrænkes kreditforretningen med andre banker væsentligt.

b) *Afvikling af forretningsaktiviteterne*

- (62) BayernLB har allerede lukket sine kontorer i Beijing, Tokyo, Montreal, Mumbai, Kiev, Hongkong og Shanghai. Bankens internationale tilstedeværelse vil fremover begrænse sig til afdelingerne i Paris, New York, London og Milano, der allerede er gjort væsentligt mindre.
- (63) Banken vil sælge enkelte datterselskaber/kapitalinteresser. Det er således planen at sælge LBS til Sparkassenverband. Salgsprisen på 818,3 mio. EUR er baseret på den fælles ekspertrapport fra to konsulenter af 30. maj 2012 og svarer til værdien af LBS den 30. juni 2012. For så vidt angår fastlæggelsen af prisen, indtager Tyskland det standpunkt, at en normal privat investor ved vurderingen af prisen i betragtning af den kendsgerning, at sparekasserne er den vigtigste salgskanal for LBS-produkter, ville have beregnet et afslag for en sådan markedsrisiko. Dette argument blev der ikke taget hensyn til i ekspertrapporten. Derfor insisterede Kommissionen ikke på en offentlig udbudsprocedure, idet det blev anset for usandsynligt, at en udbudsprocedure ville medføre et højere salgspromu end salget til Sparkassenverband.
- (64) Endvidere vil banken opgive sine aktiviteter i Østeuropa (segment »Østeuropa«), herunder navnlig sælge sit ungarske datterselskab (MKB Bank). I den oprindelige omstrukturingsplan havde BayernLB planlagt at sælge MKB for [...]. På grund af den usikre politiske og økonomiske situation i Ungarn ⁽²⁸⁾ og dens indvirkning på MKB's finansielle tal forekom det kortsigtede salg af MKB at være usandsynligt for BayernLB, hvorfor den besluttede at udskyde salget af MKB fra [...].
- (65) Desuden vil BayernLB nedbringe risiciene permanent inden for sine kerneforretningsområder. Af denne årsag indstilles forretningstyper, der er stærkt afhængige af udviklingen på kapitalmarkederne, f.eks. transaktioner for egen regning, værdipapirer med sikkerhed i specificerede aktiver og transaktionsrelaterede opkøbsfinansieringer. Derudover vil finansieringsintensive og risikable forretninger med internationale kunder blive væsentligt reduceret og kun blive gennemført, hvis de har tilknytning til Tyskland.

⁽²⁸⁾ Navnlig på baggrund af det nyligt indførte bankgebyr, der ikke beregnes på basis af overskuddene, samt loven om indfrielse af lån i fremmed valuta. Kommissionen modtog adskillige klager over begge foranstaltninger.

- (66) Inden for forretningsområdet store virksomheder opgives erhvervskundeforretninger og projektfinsieringer for kunder uden tilknytning til Tyskland.
- (67) Ejendomsfinansiering i de udenlandske afdelinger med kunder uden tilknytning til Tyskland indstilles.
- (68) Desuden nedskæres udlånsvirksomheden med banker betydeligt, og Dedicated Proprietary Trading ophører.
- (69) Banken forpligter sig til at reducere sin balance fra 421,7 mia. EUR (status 2008) til 239,4 mia. EUR inden udgangen af 2015. Den til 239,4 mia. EUR reducerede balance svarer i forhold til 2008 på et sammenligneligt grundlag til en balance på ca. 206 mia. EUR og dermed til en balancereduktion på omkring 51 % (dvs. på et ensartet grundlag).

c) *Regional fokusering*

- (70) Ved udgangen af 2010 befandt 58 % af BayernLB's kreditpositioner sig i Tyskland og 74 % i Europa (geografisk region). BayernLB's vigtigste valutapositioner i fremmed valuta er i amerikanske dollars (USD), britiske pund (GBP) og schweiziske franc (CHF) (se tabel 2), idet 24 % af bankens aktiver ved udgangen af 2010 lød på en anden valuta end EUR.

Tabel 2

Valutaaktiver og -passiver, ved udgangen af 2010

	AKTIVER	PASSIVER
CHF	12 994	9 384
GBP	14 752	11 736
USD	33 913	23 169
Andre valutaer	14 690	14 942

- (71) [30-50] % af aktiver denomineret i USD var ved udgangen af 2010 registreret i omstrukturingsenheden. BayernLB's afdelinger i New York og London besad i slutningen af 2010 [30-50] % af hhv. USD-aktiverne og [50-70] % af GBP-aktiverne.
- (72) Inden for forretningsområdet store virksomheder tilbyder BayernLB foruden lån til virksomheder også projektfinsieringslån. Ved udgangen af 2010 udgjorde virksomhedslån [9-14] mia. EUR af de bogførte lån på [23-29] mia. EUR inden for forretningsområdet store virksomheder i forbindelse med de resterende [12-17] mia. EUR var der i det væsentlige tale om projektfinsieringslån og andre strukturerede kreditter (struktureret finansiering). Projektfinsieringslånene medførte en signifikant eksponering af banken i forhold til tredjelande. Kun [2-5] % af beholdningen af projektfinsieringslån befandt sig ved udgangen af 2011 i Tyskland. De største eksponeringer efter lande befandt sig i USA, Det Forenede Kongerige og i [et land i Mellemøsten]. I forbindelse med ny långivning i New York mellem 2009 og 2012 vedrørte kun [12-15] % projekter med deltagelse af en tysk kunde, hvorimod andelen lå på [55-60] % i forbindelse med projektfinsieringslån, der blev ydet i den samme periode i regionen Europa, Mellemøsten og Afrika (herefter »EMEA«).
- (73) For så vidt angår en stærkere fokus fra bankens side på dens kernemarked i Bayern og Tyskland, har BayernLB givet tilsagn om at begrænse sine forretninger til kunder med tilknytning til Tyskland, og som der redegøres detaljeret for i den tilsagnspakke, som Tyskland fremlagde, at reducere sin internationale virksomhed væsentligt.

d) *Kapitalstyrkende foranstaltninger*

- (74) I løbet af undersøgelsesproceduren førte de tyske myndigheder, den finansielle tilsynsmyndighed, bankens ejere og banken selv intensive drøftelser om den ændrede omstrukturingsplan og en mulig tilbagebetalingsplan.
- (75) Det er ubestridt, at i henhold til Basel III anerkendes passive kapitalindskud (bortset fra statsstøtte) ikke længere som tier-1-kapital og vil dermed fra 2013 miste deres berettigelse som tilsynsmæssig tier-1-kapital.

- (76) De passive kapitalindskud i enkelte bayerske sparekasser inden for BayernLB beløber sig i øjeblikket i alt til [700-750] mio. EUR; [...] ⁽²⁹⁾. Disse passive kapitalindskud er udaterede, dvs. de har ingen forfaldsdato og forbliver således i banken, medmindre de betales tilbage på bankens foranledning.
- (77) Sparkassenverband og BayernLB har aftalt, at alle udaterede passive kapitalindskud, som holdes af enkelte bayerske sparekasser, [...] betales tilbage og straks geninvesteres af Sparkassenverband i form af en kapitalforhøjelse i BayernLB Holding. ⁽³⁰⁾
- (78) Derudover vil Sparkassenverband tilføre BayernLB Holding yderligere [22-62] mio. EUR. Fastlæggelsen af Sparkassenverbands nye kapitalandele orienterer sig efter værdien af BayernLB Holding AG, som fastsættes i henhold til vurderingsstandarden IdW S1, der er udviklet af det tyske institut for revisorer (IdW). Sparkassenverbands kapitalandel må maksimalt udgøre 25 %, således at den under alle omstændigheder forbliver under spærreminoriteten (25 % + én stemme).
- (79) Også delstaten Bayerns passive kapitalindskud på 3 mia. EUR mister fra 2018 sin fulde berettigelse som tilsynsmæssig tier-1-kapital. Desuden har delstaten Bayern offentligt bekendtgjort at ville have det passive kapitalindskud på 3 mia. EUR tilbage fra BayernLB. BayernLB tøvede imidlertid med at tilbagebetale de passive kapitalindskud for ikke at true de tilsynsretlige egenkapitalreserver. BaFin havde over for Kommissionen mundtligt anført, at en bank efter dens mening ikke alene har brug for den kernekapitalandel på 9 % (herefter »EBA-kernekapitalen«), der er fastsat af Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA), men også en betydelig egenkapitalreserve, som alt efter den pågældende banks forretningsmodel mindst bør udgøre mellem 0,5 % og 1 %.
- (80) Desuden mente banken, efter at den havde anvendt et krisescenarie i tilknytning til EBA-stresstesten fra juni 2011, at en sådan egenkapitalbuffer er hensigtsmæssig. Tilsynsmyndigheden hilste denne forsigtige tilgang velkommen. Af denne årsag var Tyskland ikke i stand til at stille Kommissionen et forslag vedrørende en eventuel tilbagebetaling af de passive kapitalindskud.
- (81) Desuden havde BaFin bemærket, at BayernLabos kapital muligvis kan behandles [på en anden måde] i fremtiden. Derfor påtænker BayernLB at overføre en signifikant del af BayernLabos reserver (1 mia. EUR) til hovedbanken. Det formålsbestemte indskud (jf. betragtning 29 og 31) forbliver imidlertid i BayernLabo og anvendes fortsat til opfyldelse af BayernLabos lovbestemte offentlige opgaver. Den kapital, der forbliver i BayernLabo, opskrives, så den kan anerkendes som EBA-kernekapital, idet den har en uindskrænket underskudsudlignende funktion og godtgøres med udbytte.

e) *Beskrivelse af den finansielle planlægning*

- (82) I betragtning 83 ff. redegøres der for de præmisser, der ligger til grund for den finansielle planlægning, den tilsynsmæssige behandling, de forventede nøgletal, de enkelte forretningsområders rentabilitet og prognoserne for MKB.

— *Planlægningspræmisser*

- (83) I forbindelse med kortsigtede BIP- og valutaprognoser (dvs. for perioden 2012-2013) anvender BayernLB en metode, der er baseret på vægtede prognoser fra internationale institutter, konjunkturprognoser fra private økonomiske forskningsinstitutter og data fra BayernLB's interne forskningsafdeling. Ved de langsigtede prognoser, som rækker længere end 2013, antager BayernLB i sine prognoser, at en økonomis langsigtede potentiale vil bestemme dens vækst. I forbindelse med den interne planlægning lægger BayernLB principielt konservative prognoser til grund. Mindre afvigelser fra andre institutters forudsætninger er afrundingsbetingede (f.eks. 2013-prognosen for euroområdet: IVF: 0,9 %; BayernLB og Kommissionen: 1 %).
- (84) BayernLB's prognose for US-dollars er baseret på en antagelse om en dollar i 2013 på [...]. I perioden 2015-2016 forventes en dollarkurs i forhold til euro på [...]. BayernLB begrundet dette med et forventet [...] i USA's offentlige finanser og dermed, at vekselskursen [...] købekraftparitet (KKP) [...], som Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) har skønnet til 1,25 USD for 2011. Da inflationsraten i USA forventes at være højere end i euroområdet, vil KKP efter Bayern LB's opfattelse ligge på omtrent 1,30 USD i 2016.
- (85) BayernLB's prognoser for udviklingen i rentesatserne er baseret på det i øjeblikket meget lave renteniveau. BayernLB antager, at der efterhånden sker en normalisering, dvs. en udvikling fra de i øjeblikket lave satser til et passende fair value-niveau. Den støtter sig til vækst- og inflationsprognoser og relevante udtalelser vedrørende den forventede pengepolitik.

⁽²⁹⁾ Da BayernLB havde underskud i de foregående år, måtte sparekassernes passive kapitalindskud, der indgik i underskuddet, nedskrives fra en nominal værdi på [770-810] mio. EUR til [700-750] mio. EUR.

⁽³⁰⁾ Alternativt kan de passive kapitalindskud også omdannes til egenkapital, uden at kapitalen først skal tilbagebetales og derefter tilføres igen.

- (86) Tyskland har forelagt Kommissionen oplysninger, hvoraf det fremgår, at BayernLB's BIP-prognoser lå meget tæt på den generelle vurdering fra store internationale institutioner såsom Den Internationale Valutafond (IVF) og Kommissionen.
- (87) De nyeste opdaterede prognoser fra juni 2012 baserer sig på de præmisser, der blev opstillet i maj 2012. I sine opdaterede finansielle prognoser fra juni 2012 har BayernLB ændret en række samfundsøkonomiske planlægningspræmisser og revideret sin prognose, navnlig for så vidt angår det i øjeblikket meget lave renteniveau (jf. tabel 3).

Tabel 3

Præmisser for de finansielle prognoser

År	2012	2013	2014	2015
5-årsrentesats (tidligere planlægning) %	[...]	[...]	[...]	[...]
5-årsrentesats (opdatering, juni 2012) %	[...]	[...]	[...]	[...]
EUR/USD	[1,10-1,60]	[1,10-1,60]	[1,10-1,60]	[1,10-1,60]

- (88) Af virksomhedsspecifikke årsager foretog BayernLB også en række negative tilpasninger i sine resultatprognoser. Således lagde den f.eks. mere forsigtige skatteprognoser til grund (dvs. en højere effektiv skatteprocent), fastsatte driftsomkostningerne højere for at tage højde for en ugunstig afgørelse fra forbundsarbejdsretten og opdaterede sit cross currency hedge-resultat i overensstemmelse med status ved udgangen af 2011 ⁽³¹⁾.
- (89) BayernLB fremlagde en analyse vedrørende vekselkursfølsomheden i sine finansielle prognoser for USD, CHF og GBP. Det fremgår af de fremlagte oplysninger, at nettorenteindtægterne reagerer mest følsomt på udsving i USD-kursen. Ved en højere EUR/USD-vekselkurs tenderer prognoserne for nettorenteindtægten til at være nedadgående og ved en lavere EUR/USD-vekselkurs til at være opadgående.

— Finansielle prognoser

- (90) Tyskland har fremsendt detaljerede finansielle prognoser for udviklingen i aktivvolumen, margener og risikopositioner inden for de enkelte forretningsområder samt vedrørende den forventede finansiering pr. refinansieringskilde med de relevante margener.
- (91) Tabel 4 indeholder omstrukturierungsplanens nøgletal.

Tabel 4

Nøgletal for omstrukturierungsplanen

Koncern (i mio. EUR)	2012	2013	2014	2015	2016
	Plan	Plan	Plan	Plan	Plan
Renteindtægter	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Provisionsindtægter	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Resultat af sikringer	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Handelsresultat	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Resultat af investeringer og værdiforringelser	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Øvrigt resultat	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)

⁽³¹⁾ For fuldstændighedens skyld skal det i denne sammenhæng anføres, at der også var to positive tilpasningseffekter, for det første gennem en opdatering af de forventede Basel III -effekter ([...] EUR) og for det andet gennem en opdatering af omstrukturierungsplanens planlægning ([...]mio. EUR).

Koncern (i mio. EUR)	2012	2013	2014	2015	2016
	Plan	Plan	Plan	Plan	Plan
Samlede indtægter	[2 300-2 800]	[2 300-2 800]	[2 300-2 800]	[2 300-2 800]	[2 300-2 800]
Hensættelser ifm. udlånsvirksomhed	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Omkostninger i alt	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Omkostninger til bankgebyrer	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Omstruktureringsomkostninger	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
RESULTAT FØR SKAT	[0-500]	[500-1 000]	[500-1 000]	[500-1 000]	[700-1 200]
INDKOMSTSKATTER	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
RESULTAT EFTER SKAT	[0-500]	[200-700]	[200-700]	[400-900]	[400-900]
Omkostnings-/indtægtsrelation (inkl. bankgebyrer) i %	[60-75]	[50-60]	[50-60]	[45-55]	[45-55]
Aktiver	[250 000-280 000]	[250 000-280 000]	[240 000-270 000]	[220 000-250 000]	[220 000-250 000]
Tilsynsmæssige risikopositioner	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Indtægter i alt/risikopositioner (i basis-point)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Samlet antal medarbejdere (i tusinde)	(...)	(...)	(...)	(...)	[...] (**)
Egenkapitalforrentning (RoE) på basis af en kapitalandel på 10 % (*)	[0-5] %	[3-8] %	[3-8] %	[3-8] %	[5-10] %

(*) Ved beregningerne af egenkapitalforrentningen lægger BayernLB en kapitalandel på 10 % til grund.

(**) herunder MKB, som skal sælges senest den [...]. [...] uden overtagelse af personalekapacitet i MKB.

- (92) I forbindelse med EBA-stresstesten fra december 2011 lå EBA-kernekapitalandelen i BayernLB på 10 %. Banken vil i løbet af omstrukturingsperioden opnå stigende overskud.

— Prognoser for enkelte forretningsområder og afkast

Tabel 5

Prognoser for enkelte forretningsområder og afkast

Forretningsområde	Egenkapitalforrentning efter skat (*)			RWA (i mia. EUR)		Ændring i RWA
	2011 (%)	2012 (%)	2016 (%)	2011	2016	2011-2016 (%)
Store virksomheder og SMV'er	8,3	[3-8]	[5-10]	27,3	[29-31]	+ [6-14]
DKB	4,7	[3-8]	[5-10]	31,1	[38-41]	+ [21-31]

Forretningsområde	Egenkapitalforrentning efter skat (*)			RWA (i mia. EUR)		Ændring i RWA
	2011 (%)	2012 (%)	2016 (%)	2011	2016	2011-2016 (%)
Fast ejendom	9,8	[3-8]	[5-10]	9,7	[13-15]	+ [33-43]
Sparekasser og sammenslutning	[15-50]	[10-35]	[10-35]	0,7	[1-3]	+ [50-200]
Markeder	4,0	[(- 10)-(- 5)]	[0-5]	20,3	[14-16]	[(- 31)-(- 21)]
BayernLabo	85	[115-120]	[75-80]	0,6	[0,6-0,8]	+ [0-33]
Koncern (**)		[1-5]	[5-10]	118,4	[95-105]	[(- 20)-(- 11)]

Aktiviteter, der ikke skal videreføres

Omstruktureringsenhed	5,6	[(- 5)-0]	[(- 13)-(- 5)]	12,1	[1,5-2]	[(- 100)-(- 75)]
LBS	25,3	[...]	[...]	2,1	(...)	[...]
MKB	- 40,4	[(- 20)-(- 15)]	[...]	7,2	(...)	[...]

(*) Ved beregningen af egenkapitalforrentningen lægger BayernLB EBA-kernekapitalen som omtrentlig parameter for egenkapitalen og en EBA-kernekapitalandel på 10 % til grund. Antagelsen om en EBA-kernekapitalandel på 10 % har ingen fordrejende indvirkning på den foreliggende sammenlignende rentabilitetsanalyse.

(**) Værdierne i denne række vedrører hele BayernLB-koncernen og indeholder også forretningsområder, der ikke er anført særskilt i ovenstående tabel.

— Finansiering

- (93) I juni 2011 fremsendte Tyskland den finansieringsplan for BayernLB, der er vist i tabel 6. På tidspunktet for denne opdeling havde banken endnu ikke givet tilsagn om yderligere balancereduktioner, og resultatet viser en balance på ca. 240 mia. EUR i 2015.

Tabel 6

Finansieringsplan

	2010	2015	Absolut ændring
Sikret gæld til kreditinstitutter	[...]	[...]	[...]
Usikret gæld til kreditinstitutter	[...]	[...]	[...]
Heraf depot A	[...]	[...]	[...]
Gæld uden for banksektoren	[...]	[...]	[...]
Heraf indlån fra virksomheder	[...]	[...]	[2-8]

	2010	2015	Absolut ændring
Gæld stiftet ved udstedelse af værdipapirer	[...]	[...]	[...]
Heraf pantebrev	[...]	[...]	[...]
<i>Heraf depot B</i>	[...]	[...]	[1-5]
Hensættelser for forpligtelser og udgifter	[...]	[...]	[...]
Efterstående forpligtelser	[...]	[...]	[...]
Egenkapital	[...]	[...]	[...]
Handelsskatter	[...]	[...]	[...]
Andet	[...]	[...]	[...]
I alt	[...]	[...]	[...]

- (94) BayernLB fremsendte oplysningerne i tabel 7 vedrørende udviklingen med hensyn til dens (før finanskrisen) offentligt garanterede forpligtelser (»garantiforpligtelser«), stiftet ved udstedelse af værdipapirer eller ej, ⁽³²⁾ i omstrukturingsperioden.

Tabel 7

Forfaldsprofil for garantiforpligtelser

Beholdning	i mia. EUR
31.12.2010	58,3
31.12.2011	46,7
31.12.2012	41,4
31.12.2013	32,8
31.12.2014	23,6
31.12.2015	1,6

- (95) Tyskland fremsendte omfattende oplysninger om alternative finansieringskilder, som står til rådighed for BayernLB. Der er navnlig tale om oplysninger vedrørende til rådighed værende sikkerheder i forbindelse med udstedelsen af dækkede obligationer, som der ikke blev taget hensyn til i den fremlagte finansieringsplan. Sådanne sikkerheder er til rådighed på DKB-niveau og kunne vise sig at være et gunstigt finansieringsalternativ. Desuden fremsendte Tyskland oplysninger om yderligere, tiltagende emissionsmuligheder på de internationale markeder.

⁽³²⁾ »Garantiforpligtelser«

— MKB

- (96) Loven om indfrielse af lån i fremmed valuta (Fremdwährungskredit-Ablösegesetz), som den ungarske regering vedtog i efteråret 2011 ⁽³³⁾, har en væsentlig del af medansvaret for MKB's årsunderskud på 382 mio. EUR.
- (97) Tilbagebetaling før tiden af lån i fremmed valuta og den fortsat usikre situation medførte en varig forværring af MKB's indtægtsudsigter, hvorfor BayernLB foretog en afskrivning af den bogførte værdi af sin kapitalandel i MKB på – 576 mio. EUR.
- (98) I første kvartal af 2012 bidrog BayernLB med 200 mio. EUR til en kapitalforhøjelse på MKB-niveau. BayernLB har via den »koncerninterne finansiering« en eksponering over for MKB, som skønnes at ligge på ca. [...] mia. EUR ved udgangen af 2012.

— EBA-stresstest

- (99) I forbindelse med EBA-stresstesten fra december 2011 lå BayernLB's kernekapitalandel i henhold til EBA-kriterierne (herefter »EBA-kernekapitalandelen« eller »kernekapitalandelen«) på 10 %. I betragtning af sammensætningen af BayernLB's portefølje i forhold til stater (suveræne) nåede EBA til den konklusion, at BayernLB ikke behøvede nogen særlig statsrisikokapitalbuffer for sine kreditpositioner i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS).

— Tilsynsmæssige antagelser

- (100) Den finansielle planlægning er baseret på den antagelse, at der i 2013 skal foretages et skifte fra de almindeligt anerkendte regnskabsprincipper (GAAP) i henhold til den tyske handelslovgivning (HGB) som regnskabsstandard for beregningen af de tilsynsmæssige egenkapitalandele til de internationale regnskabsstandarder (IFRS).
- (101) I forbindelse med anvendelsen af IFRS ville der vise sig en række ændringer vedrørende BayernLB's tilsynsmæssige egenkapital, som der blev taget hensyn til i prognoserne. En afgørende effekt af dette skifte vedrører de rentefrie (statsstøttede) lån, som ydes af BayernLabo i forbindelse med offentligt socialt boligbyggeri og byudvikling ⁽³⁴⁾. Disse lån opføres i henhold til HGB til den tilbagediskonterede værdi i balancen (som ligger under den nominelle værdi, fordi lånene er ikke-rentebærende). I henhold til IFRS opføres lånene til den nominelle værdi i balancen, hvilket bekræftes af BayernLB's revisor. Denne difference ville generere kapital på BayernLabo-niveau og dermed også på BayernLB-niveau. Virkningen af dette skifte fastsættes pr. 31. december 2011 til 967 mio. EUR.

f) Yderligere reduktion af risikopositioner

- (102) Tyskland forpligter sig til på en resultatneutral måde inden 2017 at afvikle yderligere risikopositioner (»ripo«) på 10 mia. EUR, i hvilken forbindelse eventuelle indtægtsnedgange vil blive udlignet gennem tilsvarende omkostningsreduktioner. Reduktionerne kan opnås ved en optimering af beregningen af risikopositioner eller ved en nedskæring af aktiver inden for visse forretningsområder.
- (103) Til illustration heraf stillede BayernLB følgende opdeling af den yderligere ripo-reduktion på 10 mia. EUR efter segmenter til rådighed (i forhold til de ripo-prognoser, der er indeholdt i omstrukturingsplanen): En yderligere reduktion med [...] mia. EUR inden for forretningsområderne store virksomheder/SMV'er, [...] mia. EUR i DKB, [...] mia. EUR inden for forretningsområdet fast ejendom, [...] mia. EUR inden for forretningsområdet markeder og [...] mia. EUR i omstrukturingsenheden.
- (104) For at illustrere dette har Tyskland fremlagt to mulige scenarier for, hvordan der vil kunne opnås en yderligere ripo-reduktion på 10 mia. EUR. Efter Tysklands og BayernLB's opfattelse er begge scenarier opnåelige.

Scenarie 1: Ripo-reduktion på [...] mia. EUR gennem forretningsafvikling og [...] mia. EUR gennem ripo-optimering

- (105) I det første scenarie beskriver Tyskland de mulige virkninger af en ripo-reduktion på [...] mia. EUR gennem forretningsafvikling og en yderligere afvikling på [...] mia. EUR gennem ripo-optimering (se tabel 8).

⁽³³⁾ MKB indrømmede privatkunder valutalån i CHF og EUR til erhvervelse af fast ejendom, sædvanligvis til deres egen bolig. Kursen på schweiziske franc steg imidlertid med tiden kraftigt, således at omkostningerne til betaling af gælden i fremmed valuta langt opvejede fordelene ved et lån med en langt lavere rentesats i forhold til den nationale valuta. Med henblik på at aflaste låntagerne vedtog det ungarske parlament i september loven om indfrielse af lån i fremmed valuta, som indrømmede privatpersoner ret til at tilbagebetale deres lån i fremmed valuta til en kurs, som ligger langt under markedsvækselkursen.

⁽³⁴⁾ BayernLabo yder i sin egenskab af erhvervsfremmende bank i BayernLB statsstøttede lån.

Tabel 8

Scenarie 1

Koncern (i mio. EUR)	2016	Delta gennem ripo-reduktion på 10 mia. EUR	2016
	Omstruktureringsplan		Efter yderligere ripo-reduktion
Samlede indtægter	(...)	(...)	(...)
Hensættelser ifm. udlånsvirksomhed	(...)	(...)	(...)
Omkostninger i alt	(...)	(...)	(...)
RESULTAT FØR SKAT	(...)	(...)	(...)
EGENKAPITALFORRENTNING (*) (22 % skat)	[5-10] %	(...)	[7-12] %
Risikopositioner	(...)	(...)	(...)

(*) Ved beregningerne af egenkapitalforrentningen lægger BayernLB en kernekapitalandel på 10 % til grund og antager den tilsynsmæssige kernekapital som omtrentlig parameter for egenkapitalen.

Scenarie 2: Ripo-reduktion på [...] mia. EUR gennem forretningsafvikling og [...] mia. EUR gennem ripo-optimering

- (106) I det andet scenarie beskriver Tyskland de mulige virkninger af en ripo-reduktion på [...] mia. EUR gennem forretningsafvikling og en yderligere ripo-reduktion på [...] mia. EUR gennem ripo-optimering (se tabel 9).

Tabel 9

Scenarie 2

Koncern (i mio. EUR)	2016	Delta gennem ripo-reduktion på 10 mia. EUR	2016
	Omstruktureringsplan		Efter yderligere ripo-reduktion
Samlede indtægter	(...)	(...)	(...)
Hensættelser ifm. udlånsvirksomhed	(...)	(...)	(...)
Omkostninger i alt	(...)	(...)	(...)
RESULTAT FØR SKAT	(...)	(...)	(...)
EGENKAPITALFORRENTNING (ROE) (*) (22 % skat)	[5-10] %	(...)	[7-12] %
Risikopositioner	(...)	(...)	(...)

(*) Ved beregningerne af egenkapitalforrentningen lægger BayernLB en kernekapitalandel på 10 % til grund og antager den tilsynsmæssige kernekapital som omtrentlig parameter for egenkapitalen.

- (107) Ifølge banken er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at angive den nøjagtige profil for afviklingen af risikopositioner i perioden, da reduktionen både kan opnås gennem ripo-optimering og forretningsafvikling.

4. Tidsplan for tilbagebetaling

- (108) Efter anmodning fra Kommissionen udarbejdede banken tilbagebetalingsplaner (jf. tabel 10 og 11), hvor der tages hensyn til afviklingen af yderligere risikopositioner på 10 mia. EUR pr. 2017. I den forbindelse tog banken hensyn til alle sekundære effekter af tilbagebetalingen, navnlig rentebetalinger for passive kapitalindskud. Endvidere bygger tilbagebetalingsplanen på den konservative antagelse, at tilsynsmyndigheden ikke vil godkende den kapital, der forekommer på grund af opførelsen af BayernLabo-lånene til den nominelle værdi i balancen i henhold til IFRS, som tilsynsmæssig kernekapital (tabel 10). Hvis tilsynsmyndigheden alligevel skulle godkende hele beløbet eller dele heraf som tilsynsmæssig kernekapital, vil der, som Tyskland har givet tilsagn om, blive taget hensyn hertil i tilbagebetalingsplanen i forbindelse med tilbagebetalingen af den relevante claw-back fra og med 2013 (se tabel 11).

Tabel 10

Hypotetisk tilbagebetalingsplan uden yderligere kapital fremkommet ved værdiansættelsen af BayernLabos lån i henhold til IFRS (i mio. EUR)

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	I ALT
Afdragsvise claw-back-betalinger	480 (*)	120	120					720
Claw-back-engangsbetaling	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	1 240
Tilbagebetaling af delstaten Bayerns passive kapitalindskud uden yderligere, aftalt ripo-reduktion	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[3 000]
Tilbagebetaling gennem yderligere ripo-reduktion	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Kumulativ (claw-back og delstaten Bayerns passive kapitalindskud)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	

(*) inklusive claw-back-betalinger med tilbagevirkende kraft siden 2010.

Tabel 11

Hypotetisk tilbagebetalingsplan (i mio. EUR) inklusive yderligere kapital fremkommet ved værdiansættelsen af BayernLabos lån i henhold til IFRS [...]

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	I ALT
Afdragsvise claw-back-betalinger	480 (*)	120	120					720
Claw-back-engangsbetaling	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]			1 240
Tilbagebetaling af delstaten Bayerns passive kapitalindskud uden yderligere, aftalt ripo-reduktion	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]			[3 000]
Tilbagebetaling gennem yderligere ripo-reduktion	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]			
Kumulativ (claw-back og delstaten Bayerns passive kapitalindskud)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]			

(*) inklusive claw-back-betalinger med tilbagevirkende kraft siden 2010.

5. Tysklands tilsagn

- (109) Tyskland har givet tilsagn om, at den oprindelige omstruktureringsplan, der blev fremlagt den 29. april 2009, og som senest blev ændret ved Tysklands meddelelser af 6. og 12. juni 2012, herunder tilsagnene i bilag I til nærværende afgørelse samt betingelserne i bilag II til nærværende afgørelse, bliver gennemført fuldt ud inden for den tidsramme, der er fastlagt i disse bilag.

3. RESUMÉ AF BESLUTNINGEN OM AT INDLEDE PROCEDUREN OG BESLUTNINGEN OM AT UDVIDE PROCEDUREN

- (110) De konkurrenceproblemer, som Kommissionen anførte i indledningsbeslutningen, vedrørte
- i) beregningen af støttebeløbet og vederlaget for risikoafdækningen
  - ii) spørgsmålet om, hvorvidt omstruktureringsplanen er egnet til at genoprette bankens langsigtede rentabilitet
  - iii) spørgsmålet om, hvorvidt de foranstaltninger der skal bruges til at begrænse eventuelle støttebetingede konkurrencefordrejninger, er tilstrækkelige og effektive
  - iv) spørgsmålet om, hvorvidt støtten er begrænset til det nødvendige minimum, og hvorvidt ejerne i tilstrækkelig grad deltager i byrdefordelingen i forbindelse med omstrukturen.
- (111) På tidspunktet for indførelsen af risikoafdækningen meddelte Tyskland, at foranstaltningens støttebeløb beløber sig til ca. 1,6 mia. EUR. I indledningsbeslutningen satte Kommissionen spørgsmålstegn ved beregningen af støttebeløbet, primært fordi der ikke var blevet foretaget nogen vurdering af ABS-porteføljens markedsværdi. Endvidere fremhævede den, at vederlaget på 50 basispoint ligger langt under den pris, som en privat investor, der opererer under markedsøkonomiske vilkår, ville forvente.
- (112) Desuden nærede Kommissionen tvivl om præmisserne i omstruktureringsplanen og gav udtryk for betænkeligheder for så vidt angår rentabiliteten i BayernLB's datterselskaber HGAA og MKB. Kommissionen fastholder også, at der ikke var givet noget fast tilsagn om at sælge HGAA, MKB og Banque LB Lux S.A. inden den [...].
- (113) Efter Kommissionens mening var den planlagte balance- og RWA-reduktion ikke tilstrækkelig til at holde eventuelle støttebetingede konkurrencefordrejninger på et så lavt niveau som muligt, idet en stor del af denne reduktion under alle omstændigheder ville være nødvendig for at sikre genoprettelsen af rentabiliteten.
- (114) Desuden understregede Kommissionen, at den forventer yderligere skridt i form af adfædsregler og strukturelle foranstaltninger med henblik på en yderligere formindskelse af konkurrencefordrejninger. I denne sammenhæng nævnte den navnlig den mulige afhændelse af LBS.
- (115) For så vidt angår kravet om, at støtte skal være begrænset til det nødvendige minimum, fastholder Kommissionen, at der ikke forelå nogen klare forslag til, hvordan aktionærerne skulle deltage i den byrdefordeling, der er forbundet med omstrukturen.
- (116) Med HGAA-redningsbeslutningen blev den formelle undersøgelsesprocedure i december 2009 udvidet til Østrigs støtteforanstaltninger til fordel for HGAA. I denne afgørelse overvejede Kommissionen, om disse foranstaltninger udgjorde en yderligere statsstøtte til BayernLB. Desuden konstaterede Kommissionen, at redningen af HGAA og den heraf resulterende afskrivning af en fast procentsats af den degressive bogførte værdi kunne bringe BayernLB's rentabilitet i fare. Derudover fastholdt Kommissionen, at BayernLB ganske vist havde givet tilsagn om at sælge HGAA med henblik på at begrænse eventuelle konkurrencefordrejninger, men at frasalget af HGAA imidlertid ikke kunne anses for at være en foranstaltning til begrænsning af konkurrencefordrejninger, da den syntes nødvendig for at sikre BayernLB's rentabilitet. Derfor udtrykte Kommissionen tvivl om, hvorvidt de af BayernLB foreslåede foranstaltninger som helhed ville være tilstrækkelige til at begrænse konkurrencefordrejningerne til et minimum.

4. TYSKLANDS BEMÆRKNINGER

- (117) Tyskland bestrider ikke, at der i forbindelse med kapitaltilførslen, risikoafdækningen og garantierne er tale om statsstøtte. For så vidt angår omposteringen af kapitalen i BayernLabo, gør Tyskland gældende, at det omposterede beløb ikke udgør statsstøtte, idet overførslen udelukkende skal foretages med det formål at tilbagebetale en del af den modtagne støtte og reducere kapitalen i BayernLB. Ydermere må det tages i betragtning, at BayernLabo-kapitalen allerede er kommet BayernLB til gode inden omposteringen, således at støttebeløbet under alle omstændigheder ville være mindre end det overførte beløb.

- (118) I forbindelse med drøftelserne om den reelle økonomiske værdi af ABS-porteføljen pr. 31. december 2008 og Kommissionens konklusion, som var baseret på konstateringen i ekspertrapporten om, at den reelle økonomiske værdi svarer til 83,87 % af den nominelle værdi, tog Tyskland afstand fra at tage en ny og omfattende reevaluering i betragtning. Endvidere accepterede Tyskland markedsværdien på 11,753 mia. EUR, hvilket svarer til 60 % af den nominelle værdi.
- (119) Tyskland tvivler på, at det er nødvendigt med en claw-back af hele forskellen mellem overtagelsesprisen og den reelle økonomiske værdi på 1,96 mia. EUR. Tyskland bestrider først og fremmest, at denne claw-back skal erlægges i [...], idet banken ikke råder en tilstrækkelig egenkapitalreserve. Af samme grund afviser Tyskland den foreslåede tidsplan for tilbagebetalingen af det passive kapitalindskud.

5. RETLIG VURDERING AF STØTTEN TIL BAYERNLB

- (120) Ved den retlige vurdering af omstrukturingsstøtten skal der tages hensyn til enhver støtte, der er ydet til BayernLB siden 2008.

1. Forekomst af statsstøtte

- (121) I henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF »er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne«.
- (122) En foranstaltning skal betragtes som statsstøtte, hvis følgende forudsætninger er opfyldt: foranstaltningen finansieres ved hjælp af statsmidler; den begunstiger visse virksomheder eller visse produktioner; fordelene er selektiv, og foranstaltningen fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene og kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne. Disse forudsætninger skal kumulativt være opfyldt, for at en foranstaltning kan kvalificeres som statsstøtte.
- (123) Som forklaret i afsnit a) til e) fastholder Kommissionen sit synspunkt om, at disse forudsætninger er opfyldt i forbindelse med alle støtteforanstaltninger.
- a) *Rekapitalisering fra delstaten Bayern*
- (124) Med hensyn hertil har Kommissionen allerede i retningsbeslutningen fastslået, at alle i betragtning 122 nævnte forudsætninger er opfyldt. Styrkelsen af kapitalen i BayernLB med 10 mia. EUR udgør derfor statsstøtte⁽³⁵⁾. En privat investor ville under ingen omstændigheder have stillet et sådant beløb til rådighed for en kriseramet virksomhed. Den nominelle værdi af denne rekapitalisering bør derfor betragtes som støtteelement i forbindelse med kapitaltilførslen til banken. I overensstemmelse med Kommissionens tidligere afgørelser⁽³⁶⁾ svarer støttebeløbet til den nominelle værdi af kapitaltilførslen og beløber sig således til 10 mia. EUR.
- b) *Risikoafdækning*
- (125) Også med hensyn hertil har Kommissionen i retningsbeslutningen fastslået, at alle kriterier i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF er opfyldt. Risikoafdækningen udgør således statsstøtte. Denne vurdering er i mellemtiden blevet bekræftet af Kommissionens meddelelse om behandlingen af værdiforringede aktiver i Fællesskabets banksektor⁽³⁷⁾ (herefter »meddelelsen om værdiforringede aktiver«), hvori der foretages en konkretisering af de statsstøtteregler, der gælder i forbindelse med foranstaltninger vedrørende værdiforringede aktiver. Meddelelsen om værdiforringede aktiver udstikker retningslinjerne for anvendelsen af statsstøttereglerne på foranstaltninger vedrørende værdiforringede aktiver og sikrer dermed statsstøtteretlig ligebehandling af de hjælpeforanstaltninger, som medlemsstaterne har indført.
- (126) Foranstaltningen stammer ganske vist fra tiden før vedtagelsen af meddelelsen om værdiforringede aktiver, men Kommissionen skal ikke desto mindre anvende de forskrifter og retningslinjer, der gælder på tidspunktet for vedtagelsen af dens afgørelse, uafhængigt af hvornår støtteforanstaltningerne er udarbejdet eller anmeldt⁽³⁸⁾. I lyset af den aktuelle finanskrisen har Kommissionen allerede anvendt meddelelsen om værdiforringede aktiver på foranstaltninger, som blev anmeldt inden deres offentliggørelse⁽³⁹⁾.

⁽³⁵⁾ Se fodnote 3.

⁽³⁶⁾ Jf. Kommissionens beslutning 2009/775/EF af 21. oktober 2008 om statsstøtte C 10/08 (ex NN 7/08) som Tyskland har ydet til omstrukturering af IKB Deutsche Industriebank AG (EUT L 278 af 23.10.2009, s. 32, betragtning 77); Kommissionens afgørelse af 18. november 2009 i sag N 428/09, *Lloyds* (EUT C 46 af 24.2.2010, s. 2), Kommissionens afgørelse af 20. maj 2010 i sag N 256/09, *Ethias* (EUT C 252 af 18.6.2010, s. 5); Kommissionens afgørelse af 4. november 2009 i sag C 32/09, *Sparkasse KölnBonn* (EUT C 2 af 6.1.2010, s. 1).

⁽³⁷⁾ EUT C 72 af 26.3.2009, s. 1.

⁽³⁸⁾ Jf. dom i sag C-334/07 P, *Kommissionen mod Fristaten Sachsen*, Sml. 2008 I, s. 9465, præmis 53, hvor Domstolen bekræfter, at en anmeldt foranstaltning skal vurderes i henhold til de forskrifter, der finder anvendelse på tidspunktet for afgørelsen.

⁽³⁹⁾ Jf. Kommissionens afgørelse 2010/606/EU af 26. februar 2010 om statsstøtte C 9/09 (ex NN 45/08; NN 49/08 og NN 50/08) iværksat af Kongeriget Belgien, Den Franske Republik og Storhertugdømmet Luxembourg over for Dexia SA (EUT L 274 af 19.10.2010, s. 54, betragtning 153); Kommissionens afgørelse af 20. september 2011 i sag C 29/09, *HSH*, endnu ikke offentliggjort, betragtning 155).

(127) Den risikoafdækning, som delstaten Bayern indrømmer, falder ind under anvendelsesområdet for meddelelsen om værdiforringede aktiver. Under punkt 32 ff. i meddelelsen om værdiforringede aktiver vises de vigtigste principper for fastlæggelsen af aktiver og deres kategorisering («kurve»). BayernLB's ABS-portefølje omfatter forskellige former for værdipapirer med sikkerhed i specificerede aktiver. RMBS i både prime- og subprime-segmentet udgør omkring halvdelen af den samlede portefølje. Andre vigtige bestanddele er bl.a. CMBS'er, CDO'er og andre ABS-værdipapirer (ABS Commercial og ABS Consumer). Alle disse former for værdipapirer med sikkerhed i specificerede aktiver er anført i tabel 1 i bilag III til meddelelsen om værdiforringede aktiver og kommer derfor i betragtning i forbindelse med en foranstaltning vedrørende værdiforringede aktiver.

(128) I henhold til punkt 39 i meddelelsen om værdiforringede aktiver svarer støttebeløbet i forbindelse med en foranstaltning vedrørende værdiforringede aktiver til forskellen mellem aktivernes overførselsværdi og markedsprisen. Overtagelsesprisen, der skal beregnes ved at trække det første tab (1,2 mia. EUR) fra den nominelle værdi (19,589 mia. EUR), udgør 18,389 mia. EUR. Porteføljen har en markedsværdi på ca. 11,8 mia. EUR⁽⁴⁰⁾. Forskellen mellem overtagelsesværdien og markedsværdien svarer dermed mindst til tabsbeløbet, der afdækkes ved hjælp af second loss-garantien (4,8 mia. EUR). Garantien kan derfor i sin helhed betragtes som statsstøtte. Det støttebeløb, der er indeholdt i risikoafdækningen, beløber sig altså til 4,8 mia. EUR.

c) *Ansvarsgarantier*

(129) De ansvarsgarantier på 15 mia. EUR, som SoFFin har indrømmet inden for rammerne af den tyske bankpakke⁽⁴¹⁾, udgør statsstøtte.

d) *Østrigs redningsforanstaltninger*

(130) For det første har redningsforanstaltningen til fordel for HGAA fra december 2009 vist sig at være fordelagtig for BayernLB-koncernen, da banken ellers selv skulle have rekapitaliseret sit datterselskab HGAA⁽⁴²⁾. Efter Østrigs nationalisering af HGAA har BayernLB imidlertid opgivet sin kapitalinteresse i HGAA, således at den ikke længere er en del af BayernLB og derfor genstand for sin egen støtteprocedure. Nærværende afgørelse har ingen indflydelse på den pågældende procedure.

(131) For det andet har Østrig indrømmet BayernLB en direkte garanti i forbindelse med nationaliseringen af HGAA for så vidt angår den finansiering på 2,638 mia. EUR, der er stillet til rådighed for HGAA. Foranstaltningen blev entydigt finansieret af statslige midler. Uden nationaliseringen af HGAA og garantien ville BayernLB sandsynligvis have mistet en stor del af sine midler. HGAA befandt sig i en nødsituation, og den statslige garanti betød, at BayernLB blev aflastet fra kreditrisikoen svarende til omfanget af HGAA's nødsituation. Garantien udgør derfor en økonomisk fordel for BayernLB. Da BayernLB er aktiv i flere medlemsstater i en finanssektor, som er kendetegnet ved stærk international konkurrence, må denne fordel ses som en økonomisk fordel, der kan få konkurrence- og handelsfordrejende virkninger på det indre marked. Østrigs garanti for de finansieringsmidler, der er stillet til rådighed for HGAA via BayernLB, udgør derfor statsstøtte til fordel for BayernLB.

e) *Overførsel af kapital fra BayernLabo til BayernLB*

(132) I sin afgørelse af 20. oktober 2004⁽⁴³⁾ fastslog Kommissionen, at overførslen af statslige midler i 1994 og 1995 (udestående fordringer i forbindelse med lån til fremme af boligbyggeriet) via BayernLabo til BayernLB udgjorde statsstøtte, som medførte en forhøjelse af dennes egenkapital. I henhold til princippet om den private investor, der opererer på markedøkonomiske vilkår, nåede Kommissionen til den konklusion, at overførslen udgør statsstøtte, da ingen privat investor, der opererer på markedøkonomiske vilkår, ville have overført kapital på de pågældende betingelser, navnlig i betragtning af den aftalte forrentning af de overførte midler, som efter Kommissionens opfattelse var for lav. Efter en ændring af BayernLB's vedtægter kunne de overførte aktiver fra og med den 5. marts 2004 imidlertid ikke længere anvendes til BayernLB's konkurrenceudsatte virksomhed, men kun til dækningsformål. I sin afgørelse havde Kommissionen den opfattelse, at kapitalen havde mistet sin støttekarakter i kraft af denne ændring. Kommissionen nåede imidlertid til den konklusion at indtil denne dag udgjorde forskellen mellem den først aftalte forrentning, som den anså for at være for lav, og den passende forrentning, ulovlig støtte, som skulle tilbagesøges.

⁽⁴⁰⁾ 60 % af den nominelle værdi, jf. betragtning 26 i indledningsbeslutningen.

⁽⁴¹⁾ Se fodnote 21.

⁽⁴²⁾ I denne sammenhæng har Tyskland gjort gældende, at målet altid har været en finansiel omstrukturering af HGAA, også for det tilfælde, at Østrig ikke havde grebet ind.

⁽⁴³⁾ Se fodnote 15.

- (133) Med henblik på at styrke kapitalgrundlaget vil BayernLB overføre en del af BayernLabos hensættelse af overskud, som ikke længere anvendes i virksomheden, til kernebanken. Dermed vil en del af kapitalen eller dens afkast, som tidligere ikke kunne anvendes som sikkerhed for BayernLB's konkurrenceudsatte aktiviteter, få en anden karakter og ikke længere være begrænset til at tjene som ansvarlig kapital i tilfælde af konkurs. Med denne ændring afviges der fra det oprindelige formål med kapitalen, nemlig at den skulle tjene som egenkapitalreserve i forbindelse med et konkursscenarie. Med den endelige overførsel af denne kapital fra BayernLabo til kernebanken ophører denne anvendelsesbegrænsning, således at BayernLB kan anvende den uden begrænsninger. For denne ret betaler BayernLB ikke længere et afkast til BayernLabo eller delstaten Bayern. BayernLB indrømmes således en fordel af delstaten Bayern, når denne endegyldigt overlader kapitalen til BayernLB. Da BayernLB er aktiv i flere medlemsstater i en finanssektor, som er kendetegnet ved stærk international konkurrence, må denne fordel ses som en økonomisk fordel, der kan få konkurrence- og handelsfordrejende virkninger på det indre marked. Overførslen af kapital i en størrelsesorden af 1 mia. EUR fra BayernLabo til BayernLB udgør derfor statsstøtte.

f) *Konklusion vedrørende støttens samlede beløb*

- (134) Det samlede beløb af den støtte, som Tyskland har indrømmet BayernLB gennem styrkelsen af dens kapital (kapitaltilførsel på 10 mia. EUR i forbindelse med redningsforanstaltningen fra 2008 plus BayernLabos overførsel af kapital på 1 mia. EUR i 2012 plus risikoafdækning på 4,8 mia. EUR), beløber sig til 15,8 mia. EUR. Dette beløb svarer til ca. 8 % af BayernLB's risikovægtede aktiver (risikopositioner) i 2008 (198 mia. EUR). Derudover indrømmede Tyskland og Østrig BayernLB garantier på op til 17,638 mia. EUR.

2. Støttens forenelighed med det indre marked

a) *Anvendelse af artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF*

- (135) I henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF kan statsstøtte betragtes som forenelig med det indre marked, hvis den ydes »til afhjælpning af en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi«. Kommissionen har med godkendelsen af den tyske bankpakke anerkendt, at der fortsat er stor risiko for en alvorlig forstyrrelse i den tyske økonomi, og at foranstaltningerne til støtte for banker vil kunne imødegå denne risiko. Selv om økonomien siden begyndelsen af 2010 langsomt har genvundet det tabte terræn, mener Kommissionen stadigvæk, at betingelserne for, at statsstøtte kan godkendes i henhold til EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra b), er til stede set i lyset af de seneste fornyede tegn på stress på finansmarkederne. I december 2011 har Kommissionen bekræftet denne opfattelse, idet den har vedtaget meddelelsen om statsstøttereglernes anvendelse på foranstaltninger truffet over for pengeinstitutter i forbindelse med finanskrisen fra den 1. januar 2012⁽⁴⁴⁾, hvormed anvendelsen af disse regler forlænges.

- (136) En banks sammenbrud, der ligesom i tilfældet med BayernLB af en medlemsstat anses for at være systemisk vigtig, vil kunne have direkte konsekvenser på finansmarkederne og dermed på hele økonomien i en medlemsstat. På grund af den nuværende ustabile situation på finansmarkederne lægger Kommissionen i sin vurdering af statsstøtte i banksektoren fortsat artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF til grund.

b) *Forenelighed af foranstaltningen til fordel for værdiforringede aktiver med meddelelsen om værdiforringede aktiver*

- (137) Kommissionen havde i indledningsbeslutningen udtrykt tvivl om foreneligheden af risikoafdækningen med det indre marked. I forbindelse med artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF skal det på grundlag af meddelelsen om værdiforringede aktiver undersøges, om de pågældende aktiver i henhold til punkt 32 i denne meddelelse kommer i betragtning til en aflastning.

Forvaltning af aktiver

- (138) I henhold til punkt 46 i meddelelsen om værdiforringede aktiver er det medlemsstaternes opgave at vælge den model, som er bedst egnet til aflastning af banker med værdiforringede aktiver. Med henblik på at forebygge interessekonflikter og sikre, at banken først og fremmest koncentrerer sig om genoprettelsen af sin rentabilitet, kræves dog en klar funktionel og organisatorisk adskillelse mellem den støttemodtagende bank og dens værdiforringede aktiver, navnlig for så vidt angår administration, personale og kunder.

- (139) Selv om delstaten Bayern med en garantistillelse afdækker BayernLB mod tab fra ABS-porteføljen, vil alle risikoafdækkede aktiver som hidtil fremgå af BayernLB's regnskab.

⁽⁴⁴⁾ EUT C 356 af 6.12.2011, s. 7.

- (140) Kommissionen indrømmer, at det vil kunne være vanskeligt at foretage en fuldstændig adskillelse af de registrerede aktiver og det personale, som forvalter dem, i forbindelse med en garanti af risikoafdækningens størrelsesorden og målet om en minimering af de forventede tab. Porteføljeforvalterne er således ikke forpligtet til udelukkende at koncentrere sig om forvaltningen af de risikoafdækkede aktiver eller på anden måde holde disse adskilt fra bankens øvrige aktiver.
- (141) Endvidere har Tyskland efter Kommissionens opfattelse truffet passende sikkerhedsforanstaltninger for at forebygge interessekonflikter og sikre, at tabene i forbindelse med de afdækkede aktiver holdes på et så lavt niveau som muligt ⁽⁴⁵⁾. Navnlige har BayernLB oprettet en intern omstrukturingsenhed, hvortil der blev overført flere porteføljer. Omstrukturingsenheden overtager afviklingen af disse porteføljer og overvåger også afviklingen af aktiviteter i andre af BayernLB's forretningsenheder. Den er funktionelt og organisatorisk adskilt fra de andre forretningsenheder i BayernLB ⁽⁴⁶⁾.

Værdiansættelse af den afdækkede portefølje

- (142) Kommissionen har bedt eksperterne om at foretage en vurdering af ABS-porteføljen i BayernLB. I overensstemmelse med Kommissionens tidligere afgørelser har Kommissionens ekspertteam ansat den reelle økonomiske værdi af ABS-porteføljen i BayernLB til 83,87 % af den nominelle værdi. Den reelle økonomiske værdi udgør 16,429 mia. EUR.

Fuld gennemsigtighed og åbenhed ex ante

- (143) I henhold til punkt 20 i meddelelsen om værdiforringede aktiver er fuld gennemsigtighed og åbenhed om de værdiforringede aktiver en forudsætning, og banker, der ansøger om støtte, bør derfor give udtømmende oplysninger om de aktiver, der skal være omfattet af foranstaltninger vedrørende værdiforringede aktiver. Grundlaget herfor er en fyldestgørende værdiansættelse, der er attesteret af anerkendte uafhængige eksperter og valideret af den relevante tilsynsmyndighed. Kommissionen fik forelagt detaljerede oplysninger om den afdækkede portefølje. Kapitalfrigørelseseffekten på 1,28 mia. EUR blev bekræftet af BaFin i april 2010. Kommissionen er overbevist om, at denne forudsætning er opfyldt.

Byrdefordeling

- (144) Det princip om byrdefordeling, der er fastlagt i meddelelsen om værdiforringede aktiver, kræver, at bankerne så vidt muligt selv bærer de tab, der er forbundet med de værdiforringede aktiver. Aktiverne bør derfor grundlæggende overføres til en pris, der svarer til den reelle økonomiske værdi eller ligger derunder. Dette kan eksempelvis opnås ved en forudgående nedskrivning af den reelle økonomiske værdi. Hvis det ikke er muligt at foretage en tilsvarende fuldstændig byrdefordeling på forhånd, skulle det i henhold til punkt 24 i meddelelsen om værdiforringede aktiver kræves, at banken bidrager til dækning af tabet eller risikoen, f.eks. i form af en tilbagebetalingsklausul (en såkaldt claw-back-klausul) eller en »first loss«-klausul, i henhold til hvilken det første tab bæres af banken.
- (145) I det foreliggende tilfælde blev foranstaltningen vedrørende værdiforringede aktiver gennemført, uden at ABS-porteføljen på forhånd blev nedskrevet til den reelle økonomiske værdi. For så vidt angår byrdefordelingen, skulle BayernLB imidlertid dække det første tab på 1,2 mia. EUR.
- (146) Den reelle økonomiske værdi, der af Kommissionen blev ansat til 83,87 % af den nominelle værdi, udgør 16,429 mia. EUR. »Overtagelsesprisen« på 18,349 mia. EUR ligger dermed efter fradrag af det første tab 1,96 mia. EUR over den reelle økonomiske værdi. Dette beløb, det såkaldte overførselsdelta, bør i henhold til punkt 41 i meddelelsen om værdiforringede aktiver øjeblikkeligt eller på et senere tidspunkt tilbagesøges af BayernLB.
- (147) Ved en sådan claw-back skal den støttemodtagende bank tilbagebetale det beløb, der ligger over den reelle økonomiske værdi, og som falder ind under garantien, fuldt ud. Hvis en fuldstændig claw-back ikke er mulig, skal der træffes vidtrækkende foranstaltninger til begrænsning af konkurrencefordrejningerne. Kommissionen kan dog ikke se, at der skulle være noget til hinder for en fuldstændig claw-back i det foreliggende tilfælde.
- (148) Kommissionen tager til efterretning, at BayernLB nu er parat til, i de seks år frem til 2015, at betale en årlig tillægspræmie på 3,75 % for et delbeløb af garantien på ca. 2 mia. EUR (dvs. 75 mio. EUR pr. år) og en særlig betaling på 45 mio. EUR pr. år, dvs. i alt 120 mio. EUR pr. år. Denne ordning ville sigte mod en årlig claw-back-betaling på 120 mio. EUR.
- (149) I overensstemmelse hermed er der et restbeløb på 1,24 mia. EUR (claw-back-beløb på 1,96 mia. EUR minus de i betragtning 148 nævnte seks årlige betalinger på 120 mio. EUR), der skal tilbagebetales på et senere tidspunkt. BayernLB gør gældende, at den ikke er i stand til at betale dette beløb (jf. betragtning 119).

⁽⁴⁵⁾ Jf. bilag I, punkt 3.

⁽⁴⁶⁾ Jf. betragtning 52 og 71.

- (150) Kommissionen mener imidlertid, at en claw-back på et nominelt beløb af 1,96 mia. EUR er mulig inden 2019. I henhold til punkt 41 i meddelelsen om værdiforringede aktiver skulle der kun gives tilladelse til en delvis claw-back, såfremt en fuldstændig claw-back ville resultere i en teknisk konkurs for BayernLB. Kommissionen går dog ikke ud fra, at dette ville være tilfældet, hvis claw-back-betalingerne strækkes tidsmæssigt, også ud over omstruktureringsperioden. En sådan fremgangsmåde er ikke i strid med punkt 41 i meddelelsen om værdiforringede aktiver, idet der ikke er tale om nogen bestemt periode, men derimod om en »senere tilbagesøgning«. Denne fortolkning er i overensstemmelse med den faste praksis i tidligere afgørelser⁽⁴⁷⁾. Efter Kommissionens opfattelse ville kravet om byrdefordeling i meddelelsen om værdiforringede aktiver således være opfyldt, hvis der opnås en fuldstændig claw-back inden 2019.

Forrentning

- (151) I betragtning 78 i indledningsbeslutningen betonedede Kommissionen, at den forrentning på 50 basispoint, som banken betalte på daværende tidspunkt, lå langt under den pris, som en privat investor, der opererer på markedsøkonomiske vilkår, ville forvente.
- (152) Tyskland har imidlertid givet tilsagn om, at BayernLB vil yde en forrentning på 6,25 % af kapitalfrigørelses-effekten. En sådan forrentning svarer til det niveau, der blev godkendt i Kommissionens tidligere afgørelser⁽⁴⁸⁾.
- (153) I overensstemmelse hermed skulle BayernLB godtgøre en kapitalfrigørelseseffekt på 1,28 mia. EUR med 6,25 %. BayernLB har erklæret sig parat til fra 1. januar 2010 [...] at betale en grundpræmie på 6,25 % af kapitalfrigørelses-effekten på 1,28 mia. EUR, dvs. 80 mio. EUR pr. år.

Konklusion vedrørende foreneligheden af risikoafdækningen med det indre marked

- (154) I lyset af den kendsgerning, at BayernLB betaler et passende vederlag på 80 mio. EUR pr. år for den garanti, der vedrører aktierne, og under forudsætning af, at Tyskland foretager en fuldstændig claw-back af den overskydende del af overførselsforskellen på 1,96 mia. EUR for at bringe den reelle økonomiske værdi i overensstemmelse med overtagesprisen, kan garantien for aktiverne i ABS-porteføljen anses for at være forenelig med det indre marked. For at opnå en fuldstændig claw-back skal betingelserne i bilag II til nærværende afgørelse være opfyldt. På grundlag af disse betragtninger er den tvivl, der blev givet udtryk for i indledningsbeslutningen, ryddet af vejen.

c) Omstruktureringsstøttens forenelighed med det indre marked

- (155) Alle foranstaltninger, hvor der efter Kommissionens vurdering er tale om statsstøtte, blev indrømmet i forbindelse med omstruktureringen af BayernLB. Kommissionen skulle undersøge alle disse foranstaltninger, herunder den af Østrig indrømmede foranstaltning, i forbindelse med denne afgørelse. I meddelelsen om genoprettelse af rentabiliteten og vurdering af omstruktureringsforanstaltninger i finanssektoren under den nuværende krise på grundlag af statsstøttereglerne⁽⁴⁹⁾ (»omstruktureringsmeddelelsen«) er de forskrifter fastsat, som finder anvendelse for pengeinstitutter, under hvilke forudsætninger der må ydes omstrukturerings- og afviklingsstatsstøtte til pengeinstitutter under den nuværende krise. Ifølge omstruktureringsmeddelelsen er omstruktureringen af et pengeinstitut under den aktuelle finanskriser forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF, hvis den genopretter bankens rentabilitet, indeholder et passende eget bidrag fra den støttemodtagende bank (byrdefordeling) samt hvis det sikres, at støtten er begrænset til det nødvendige minimum og omfatter tilstrækkelige foranstaltninger til begrænsning af konkurrencefordrejninger.
- (156) Når Kommissionen analyserer omstruktureringen af en bank i lyset af den aktuelle finanskriser, kigger den på de støtteforanstaltninger, der forbedrer bankens kapitalgrundlag. Det er ikke i overensstemmelse med dens tidligere afgørelser at foretage en grundig undersøgelse af likviditetsstøtte eller -garantier ud over dens normale omstruktureringsbidrag. På baggrund heraf anser Kommissionen de ansvars- og likviditetsgarantier, som Tyskland og Østrig har indrømmet, som forenelige med det indre marked.

⁽⁴⁷⁾ Se f.eks. Kommissionens beslutning 2010/395/EU af 15. december 2009 om Tysklands statsstøtte C 17/09 (ex N 265/09) til omstrukturering af Landesbank Baden-Württemberg (EUT L 188 af 21.7.2010, s. 1).

⁽⁴⁸⁾ Jf. LBBW-afgørelsen, betragtning 64 og 65. I henhold til de gældende lovbestemmelser skal mindst 50 % af den tilsynsmæssigt foreskrevne egenkapital bestå af tier-1-kapital. Med andre ord opfylder de egne midler de tilsynsmæssige krav, hvis de er sammensat af mindst 50 % tier-1-kapital og højst 50 % tier-2-kapital. Da der i henhold til anbefalingen fra Den Europæiske Centralbank af 20. november 2008 vedrørende rekapitaliseringsforanstaltninger er en forskel på 1,5 % mellem prisen på tier-1-kapital og prisen på tier-2-kapital, er en reduktion af forrentningen af tier-2-kapital med 150 basispoint passende. Når 7 % ifølge rekapitaliseringsmeddelelsen anses som en hensigtsmæssig kompensation for tier-1-kapital uden likviditetstilførsel, skal kompensationen for tier-2-kapital være på 5,5 %. Gennemsnittet af disse to satser er 6,25 %.

⁽⁴⁹⁾ EUT C 195 af 19.8.2009, s. 9.

Begrænsning af støtten til et minimum

- (157) I henhold til omstrukturingsmeddelelsen skulle omstrukturingsstøtten sikre, at banken kan genoprette sin rentabilitet, men samtidig være begrænset til det nødvendige minimum for at opnå dette mål. I betragtning 99 i indledningsbeslutningen fastslog Kommissionen, at omstrukturingsplanen ikke indeholder nogen vidtrækkende forslag, hvormed støtten kan begrænses til et minimum.
- (158) Kommissionen henviser til, at BayernLB har modtaget en kapitaltilførsel på 10 mia. EUR og dermed det suverænt højeste beløb af alle tyske delstatsbanker. Ved EBA-stresstesten fra december 2011 lå BayernLB's EBA-kernekapitalandel da også på 10 %. Blandt de 13 tyske finansieringsinstitutter, som deltog i stresstesten, havde BayernLB det fjerdebedste kapitalgrundlag. Bankens kapitalgrundlag var bedre end i alle de andre tyske banker, som havde modtaget statsstøtte⁽⁵⁰⁾ (med undtagelse af HRE), og bedre end i de andre storbanker, som ikke havde modtaget kapitalindskud (f.eks. Deutsche Bank og Helaba Landesbank Hessen-Thüringen). Hvis en del af kapitalen ikke skulle tilbagebetales, kunne BayernLB anvende overskydende kapital, der er stillet til rådighed som statsstøtte, til at konkurrere aggressivt på bekostning af andre banker, navnlig andre delstatsbanker, uden for dens tidligere geografiske forretningsområde⁽⁵¹⁾. En begrænsning af kapitalen er derfor nødvendig for at begrænse konkurrencefordrejninger.
- (159) Ydermere ville BayernLB være isoleret fra det konkurrencemæssige pres, hvis den ikke skulle anvende sin kapital på en rationel måde. Banken ville da kunne anvende kapital på en suboptimal måde, hvilket på længere sigt ville medføre afkast under gennemsnittet. En sådan overkapitalisering kunne bruges til at udligne tab fra uforståelige investeringer og betyde, at kreditrisici ikke kan kontrolleres effektivt. På denne måde ville der ikke blive skabt den rigtige incitamentsstruktur med henblik på at sikre genoprettelsen af rentabiliteten. Derudover ville en for stor kapitalisering også forhindre banken i at opnå en konkurrencedygtig egenkapitalforrentning⁽⁵²⁾.
- (160) Til trods for disse vanskeligheder har Tyskland ikke foreslået nogen løsning til, hvordan den overskydende kapital vil kunne tilbagebetales.
- (161) Kommissionen påpeger imidlertid, at kapitalforhøjelsen er sammensat af en kapitaltilførsel på 7 mia. EUR og et passivt indskud på 3 mia. EUR. I forbindelse med det passive indskud er der tale om et tilbagebetalingspligtigt instrument. Endvidere blev dette instrument stillet til rådighed for banken inden indgåelsen af aftalen om Basel III-forskrifterne, således at det ikke længere behandles som EBA-tier-1-kapital, når Basel-III-forskrifterne er blevet gennemført. Da udbyttekuponen for instrumentet er 10 %, bliver det på mellemlang sigt en dyr refinansieringskilde og begrænser BayernLB's muligheder for udbyttebetaling, hvilket igen gør banken uattraktiv for nye investorer.
- (162) Desuden vil banken ifølge omstrukturingsplanen opnå overskud i hele omstrukturingsperioden. Der må ikke betales udbytte af disse overskud, da BayernLB befinder sig i en omstrukturingsfase. Hvis man parallelt hermed i omstrukturingsplanen tager hensyn til den planlagte afvikling af risikopositioner, må det forventes, at kapitaliseringen af banken og dermed også dens tilbagebetalingsevne ville øges hvert år. Desuden har Tyskland forpligtet sig til en yderligere reduktion af risikopositioner, som ligger ud over reduktionen i omstrukturingsplanen, hvilket vil frigøre yderligere 10 % af BayernLB's kapital.
- (163) På dette grundlag har Kommissionen anmodet Tyskland om at fremlægge en tilbagebetalingsplan for det passive kapitalindskud på 3 mia. EUR, inden denne fra og med 2018 ikke længere fuldt ud opfylder lovkravene til kernekapital. Tyskland har derfor fremsendt det tilbagebetalingsscenarie, der er vist i tabel 10 — Hypotetisk tilbagebetalingsplan uden yderligere kapital fremkommet ved værdiansættelsen af BayernLabos lån i henhold til IFRS.
- (164) Efter Kommissionens opfattelse kan støtten begrænses til det nødvendige minimum, idet det passive indskud på 3 mia. EUR, som det er angivet i tabel 10, bliver tilbagebetalt. Denne tilbagebetaling er et egnet middel, hvis man for det første tager hensyn til bankens prognoser og for det andet til de nyeste tilsynsmæssige krav, der (ligesom fremover også Basel-III-forskrifterne) foreskriver et kapitalgrundlag med mere end 9 % kernekapital og en egenkapitalreserve. På dette grundlag har Kommissionen under forudsætning af, at tilbagebetalingen sker i henhold til bilag II, den opfattelse, at omstrukturingsstøtten er begrænset til det for genoprettelsen af rentabiliteten nødvendige minimum.

⁽⁵⁰⁾ F.eks. Commerzbank AG, Landesbank Baden-Württemberg (LBBW), HSH Nordbank AG og NordLB.

⁽⁵¹⁾ BayernLB har således oprettet en afdeling i Düsseldorf i 2011.

⁽⁵²⁾ Den egenkapitalforrentning, der er angivet i tabel 4, blev beregnet på grundlag af en kapitalandel på 10 %, som imidlertid ikke opnås, hvis BayernLB ikke tilbagebetaler kapital. Den illustrerer derfor ikke størrelsen af den egenkapitalforrentning korrekt, der kunne opnås uden tilbagebetalingen.

(165) Kommissionen tager til efterretning, at tilbagebetalingsplanen, navnlig hvad angår BayernLabo, er baseret på bestemte antagelser med hensyn til regnskabsaflæggelse og tilsynsmæssig behandling, selv om der hersker en vis usikkerhed for så vidt angår den brugbare ramme. Hvis antagelserne skulle ændre sig, skal tilbagebetaling ske i henhold til tabel 11.

(166) Kommissionen vil undersøge bankens rentabilitet på grundlag af tilbagebetalingsplanen samt eget bidrag fra banken og dens aktionærer.

Genoprettelse af den langsigtede rentabilitet

(167) Ved vurderingen af en omstrukturingsplan sikrer Kommissionen, at banken er i stand til at genoprette sin langsigtede rentabilitet uden statsstøtte (afsnit 2 i omstrukturingsmeddelelsen). I indledningsbeslutningen blev der udtrykt tvivl herom.

(168) Ifølge omstrukturingsmeddelelsen genoprettes den langsigtede rentabilitet, når banken er i stand til på egen hånd at konkurrere om at tiltrække kapital på markedspladsen i overensstemmelse med de relevante tilsynskrav. Banken skal dække alle sine omkostninger og kunne sikre et passende afkast på egenkapitalen under hensyntagen til sin risikoprofil. Opnåelse af langsigtet rentabilitet kræver desuden, at enhver statsstøtte, der er ydet, enten tilbagebetales inden for et bestemt tidsrum, således som det blev forudsat på tidspunktet for støttens ydelse, eller at den forrentes på normale markedsvilkår, således at det sikres, at enhver yderligere statsstøtte ophører. Genoprettelsen af rentabiliteten skulle for det første tilvejebringes gennem virksomhedsinterne foranstaltninger og på grundlag af en relevant omstrukturingsplan, og for det andet skulle årsagerne til bankens vanskeligheder og svagheder identificeres, og det skulle påvises, hvordan de kan afhjælpes ved hjælp af omstruktureringen. En vellykket omstrukturering indebærer navnlig, at alle aktiviteter, som ville forblive tabsgivende på mellemlang sigt, opgives.

(169) Kommissionen konstaterer, at denne forudsætning er opfyldt, da omstrukturingsplanen fastsætter en betydelig forringelse af omfanget og kompleksiteten af bankens aktiviteter på kapitalmarkederne og en indskrænkning af dens udlandsaktiviteter, således at den kan koncentrere sig om aktiviteter, der modsvarer dens kernekompetence som forretningsbank for privatkunder og SMV'er på dens regionale hjemmemarkeder.

(170) I henhold til punkt 13 i omstrukturingsmeddelelsen bør omstrukturingsplanen være baseret på antagelser, som i forhold til hensigtsmæssige benchmarks for hele sektoren og under hensyntagen til nye aspekter på baggrund af den aktuelle krise på de finansielle markeder blev tilpasset tilsvarende, og som tager hensyn til et tilstrækkeligt stressniveau.

(171) Kommissionen fastslår, at de af BayernLB fremlagte tal er tilpasset internationale benchmarks. De makroøkonomiske prognoser svarer til de internationale institutioners, og skønnene vedrørende valutamarkedet kan kategoriseres som konservative. Med hensyn hertil konstaterer Kommissionen, at BayernLB's prognoser for EUR/USD-vekselkursen i 2016 lægger en svagere dollar til grund, end hvad der ville svare til købekraftpariteten, hvilket taler for, at BayernLB's USD-indtægter blev omregnet på en konservativ måde til EUR. Prognoser for en relativt høj EUR/USD-vekselkurs har tendens til at have en negativ indvirkning på de forventede nettoindtægter, da BayernLB råder over flere aktiver i USD end over passiver i USD⁽⁵³⁾. Det forventede niveau for dollaren i forhold til euroen ligger under det aktuelle niveau for EUR/USD-vekselkursen og niveauet for den forventede forwardkurve.

(172) I henhold til den af BayernLB fremlagte følsomhedsanalyse (betragtning 89) ville bankens overskud stige, hvis der lægges en stærkere dollar til grund i prognoserne. Det kan forklares med, at BayernLB råder over flere USD-aktiver end -passiver, og i tilfælde af en stærkere dollar vil det EUR-beløb, der svarer til de i dollar oppebårne nettorenter, således være højere. Idet BayernLB tager udgangspunkt i en svagere dollar i forhold til euroen end finansmarkederne, hvis forventninger kommer til udtryk i forwardkurven, kan antagelsen anses for at være stresssikker.

(173) Kommissionen fastslår endvidere, at BayernLB har tilpasset sine prognoser for at tage højde for de negative virkninger af en række virksomhedsspecifikke aspekter (afgørelse fra forbundsarbejdsretten, MKB i Ungarn, valuta-hedging og skattesats). Det bekræfter, at bankens finansielle prognoser er konservative og i tilstrækkelig grad tager hensyn til stress.

(174) Ifølge de finansielle prognoser, der blev fremsendt den 6. juni 2012, vil BayernLB's rentabilitet blive genoprettet trinvist gennem en moderat stigning i indtægterne i forbindelse med en sænkning af omkostningerne. De forventede indtægter svarer til det tidligere opnåede niveau. Navnlig svarer de forventede indtægter fra risikopositioner (de risikovægtede aktivers forrentningsevne) til prognoserne fra kreditinstitutter, som er sammenlignelige

⁽⁵³⁾ Se tabel 4.

med BayernLB. Prognoserne i tabel 4 ligger under de niveauer, der blev nået i 2009 og 2010 ⁽⁵⁴⁾. Kommissionen anser derfor prognoserne for at være forsigtige. Alle indtægtskomponenter og især provisionsindtægter forudsiges i overensstemmelse med de tidligere opnåede niveauer.

- (175) BayernLB antager, at hensættelserne i forbindelse med udlånsvirksomheden vil falde, hvilket er i overensstemmelse med den antagede tilbagevenden til økonomisk vækst på mellemlang sigt. BayernLB forudser et omkostningsfald på [15-30] % i omstrukturingsperioden, som i sidste ende medfører en omkostningsprocent på [30-60]. Dette svarer til niveauet i andre banker, som har modtaget statsstøtte ⁽⁵⁵⁾. For at genoprette rentabiliteten er det efter Kommissionens opfattelse nødvendigt med en forbedring af forholdet mellem omkostninger og indtægter. I lyset af BayernLB's forretningsmodel, som ikke omfatter filialer på privatkundeområdet (hvilket som regel fører til en forhøjelse af forholdet mellem omkostninger og indtægter i detailbanker), kan de historiske niveauer for forholdet mellem omkostninger og indtægter ikke anses for at være bæredygtige.
- (176) Hvad angår finansieringen, står delstatsbankerne på mellemlang sigt over for den udfordring at skulle udskifte deres offentligt garanterede forpligtelser (garantiforpligtelser). De udgør en omkostningsgunstig refinansieringskilde for disse banker, som ikke kan udskiftes til de samme omkostninger. Ved udgangen af 2010 havde BayernLB udestående garantiforpligtelser på i alt 58 mia. EUR. Næsten alle forpligtelser forfalder i slutningen af 2015. Kommissionen konstaterer, at de forfaldne garantiforpligtelser mere end udlignes af den reduktion i balancen med 70 mia. EUR, som BayernLB forventede i sin prognose i juni 2011.
- (177) Andre supplerende reduktionstilbud fra bankens side resulterede i Tysklands tilsagn om, at balancen reduceres til i alt ca. 240 mia. EUR. Den finansieringsplan, der blev fremlagt i juni 2011, indeholdt en række svagheder for så vidt angår troværdigheden af visse finansieringskilders tilgængelighed. For det første tog planen udgangspunkt i den antagelse, at engrosindlånene ville stige med [2-8] mia. EUR, hvilket ville svare til en stigning på [...] % i forhold til 2010. For det andet skulle den depot-B-finansiering, der kunne opnås gennem sparekasserne, stige med [1-5] mia. EUR, hvilket ville svare til en stigning på [...] % i forhold til 2010. Disse problemer blev der taget højde for gennem en yderligere reduktion med [3-10] mia. EUR, der skal opnås ved hjælp af yderligere reduktioner inden for finansieringsintensive forretningsområder (fast ejendom, store virksomheder og projektf finansiering) Endvidere har BayernLB fremsendt overbevisende oplysninger om de tilgængelige alternative refinansieringskilder, navnlig vedrørende kapaciteten til at kunne emitte flere pantebreve.
- (178) Derudover vurderer Kommissionen den formindskede afhængighed af uafdækket finansiering som positiv, hvilket fremgår af tabel 6.
- (179) I henhold til punkt 13 i omstrukturingsmeddelelsen er den langsigtede rentabilitet nået, når banken er i stand til at opnå en rimelig egenkapitalforrentning under hensyntagen til sin risikoprofil. Uden tilbagebetalingen ville banken ikke være i stand til at opnå en tilstrækkelig egenkapitalforrentning til at være konkurrencedygtig på kapitalmarkedet. Efter omstruktureringen ville banken med udgangspunkt i en kapitalandel på 10 % opnå en egenkapitalforrentning på [5-10] %. Beregningen af egenkapitalforrentningen i tabel 4 er imidlertid baseret på en kapitalandel på 10 %, der af EBA ved dennes stresstest fra december 2011 var blevet fastslået som EBA-kernekapitalandel i BayernLB. Denne andel blev også anvendt af BayernLB i dens prognoser i forbindelse med redegørelsen for egenkapitalforrentningen (jf. tabel 4). Uden tilbagebetalingen ville kapitalandelen dog have været væsentligt højere (som det fremgår af betragtning 159 havde BayernLB's kapitalandele med udgangspunkt i niveauet på 10 % i december 2011 på grundlag af prognosen for bæredygtige resultater i hele perioden kun kunnet stige, hvis disse resultater var blevet indfriet), således at egenkapitalforrentningen ville ligge under dette niveau.
- (180) Med tilsagnet fra Tyskland om en yderligere reduktion af risikopositionerne på 10 mia. EUR i forbindelse med tilbagebetalingsplanen i bilag II vil egenkapitalforrentningen i 2016 igen ligge på ca. [7-12] %. Denne forbedring af egenkapitalforrentningen er mulig i kraft af den resultatneutrale måde, hvorpå den yderligere afvikling af risikopositioner skal opnås ifølge Tysklands tilsagn. At en sådan resultatneutral reduktion er mulig, synes at være plausibel på grundlag af de to illustrative scenarier, som banken kunne gennemføre.
- (181) Reduktionerne kan imidlertid kun opfylde levedygtighedskriteriet om en tilstrækkelig rentabilitet, hvis den frigjorte kapital anvendes til tilbagebetaling af bankens overskydende kapital. Den egenkapitalforrentning, der opnås ved omstrukturingsperiodens afslutning, svarer til prognoserne fra kreditinstitutter, som er sammenlignelige med BayernLB ⁽⁵⁶⁾.

⁽⁵⁴⁾ Se tabel 1.

⁽⁵⁵⁾ Jf. f.eks. afgørelse 2012/477/EU.

⁽⁵⁶⁾ Beslutning 2010/395/EU, hvor medlemsstaten giver tilsagn om, at banken tilstræber en egenkapitalforrentning efter skat på højst 10-12 %; afgørelse 2012/477/EU, hvor banken i 2014 skal opnå en egenkapitalforrentning på 6,9 %; Kommissionens afgørelse af 25. juli 2012 i sag SA.34381 (2012/N), *NordLB*, hvor banken i 2016 skal opnå en egenkapitalforrentning på 7,3 %, endnu ikke offentliggjort.

- (182) Ifølge tilbagebetalingsplanen i bilag II tilbagebetales de passive indskud, som ville have belastet bankens rentabilitet, fuldt ud. Disse passive kapitalindskud skulle godtgøres til en væsentlig højere sats end bankens egenkapitalforrentning og vil i henhold til Basel-III-forskrifterne ikke længere opfylde lovkravene til kernekapital. Den fulde tilbagebetaling opnås i henhold til den fremlagte omstruktureringsplan, mens bankens kapitalgrundlag holdes på et komfortabelt niveau.
- (183) Størrelsen af egenkapitalforrentningen skal undersøges med fokus på bankens risikoprofil. Tidligere var BayernLB også aktiv uden for Tyskland. Navnlig på forretningsområdet store virksomheder har BayernLB stillet lån til rådighed for forretningspartnere uden hensyntagen til BayernLB-kunder på hjemmemarkedet samt til projekter uden passende sikkerhed. Projektfinansieringen koncentrerede sig om udenlandske projekter, hvor den forventede fremtidige pengestrøm udgjorde den eneste betalingsgaranti.
- (184) Tyskland har givet tilsagn om en streng begrænsning af risikovægtede aktiver i forbindelse med internationale aktiviteter inden for disse forretningsområder. Tyskland har desuden givet tilsagn om at begrænse bankens aktiviteter på grundlag af mere klare definitioner til kunder med tilknytning til hjemmemarkedet med det formål at begrænse kreditrisikoen over for kunder, hvor kunderelationen ikke bygger på bankens regionale forretningsmodel. Omorganiseringen af bankens aktiviteter resulterer i et formindsket risikoniveau. På baggrund heraf kan den forventede egenkapitalforrentning på ca. [7-12] % anses for at være acceptabel.
- (185) I henhold til punkt 13 i omstruktureringsmeddelelsen skal banken have et tilstrækkeligt kapitalgrundlag ved omstruktureringsperiodens afslutning. Det nuværende og forventede kapitalgrundlag skulle derfor på basis af en forsigtig vurdering være i overensstemmelse med de gældende tilsynsmæssige forskrifter⁽⁵⁷⁾. Kommissionen har konstateret, at antagelserne kan gælde for at være forsigtige og i tilstrækkelig grad tager hensyn til stress i henhold til punkt 13 i omstruktureringsmeddelelsen. Endvidere bygger de efter anmodning fra Kommissionen fremlagte kapitalprognoser på en tilbagebetalingsplan, som viser, at det nuværende og forventede egenkapitalgrundlag svarer til tilsynsmyndighedens krav, der er nævnt i betragtning 79. Det opfylder derfor de nyeste lovkrav, som foreskriver et kapitalgrundlag på mere end 9 % i EBA-kernekapital og en kapitalbuffer. Dermed er overholdelsen af Basel-III-forskrifterne også sikret.
- (186) Kommissionen mener dog ikke, at det er nødvendigt at træffe yderligere stressrelaterede foranstaltninger. For det første har EBA ved beregningerne i forbindelse med 9 %-stresstesten kun taget hensyn til stress i forhold til statsobligationerne, som i BayernLB's tilfælde ikke er betydelig. For det andet blev de makro- og individuelle stressfaktorer i forbindelse med EBA-stresstesten fra juni 2011 kun anvendt på en EBA-kernekapitalandel på 5 %. Kommissionen har i øjeblikket ikke noget holdepunkt for at antage, at EBA ville forlange en stresstest, som ville kombinere koncepterne for de to test. Der er heller ikke stillet krav om en sådan kombination ved vurderingen af omstruktureringen af andre tyske kreditinstitutter. I stedet herfor har BaFin udelukkende opfordret kreditinstitutterne til at overholde EBA-kernekapitalandelen på 9 %⁽⁵⁸⁾. Derfor kan Kommissionen i dag kun tage udgangspunkt i et forventet påkrævet kapitalgrundlag, som er i overensstemmelse med stresstesten fra december 2011, plus den i betragtning 79 nævnte yderligere egenkapitalreserve. Derfor taler også, at der allerede i planerne blev taget hensyn til forudsigelige stressfaktorer, som er specifikke for banken og det makroøkonomiske klima.
- (187) Under alle omstændigheder anerkender Kommissionen finanstilsynets rolle. Kommissionen accepterer således, at betingelsen vedrørende tilbagebetaling af de årlige trancher i henhold til bilag II kræver tilsynsmyndighedens godkendelse. Forudsætningen for betalingen af de trancher, der er fastsat i tilbagebetalingsplanen, er altså en godkendelse fra BaFin. For det tilfælde, at BaFin forbyder eller ikke godkender tilbagebetalingen af en tranche, er Kommissionen parat til at betragte den pågældende pligt til tilbagebetaling af det relevante beløb som udsat. Hvis den således udsatte tilbagebetaling af beløbet imidlertid ikke godkendes eller forbydes igen det følgende år, er gennemførelsen af omstruktureringsplanen truet, hvorfor Tyskland skal forelægge Kommissionen en ændret omstruktureringsplan.
- (188) Alene den kendsgerning, at tilsynsmyndigheden forbyder eller ikke godkender tilbagebetalingen, fritager ikke automatisk banken for tilbagebetalingspligten, men kræver derimod handling fra bankens side. For hvis banken i forbindelse med opfyldelsen af alle tilsynsmyndighedens krav ikke kan betale det relevante beløb tilbage, bør der principielt frigives ekstra kapital gennem en yderligere reduktion af risikovægtede aktiver. Desuden er der for hver forsinkelse i princippet behov for yderligere udligningsforanstaltninger⁽⁵⁹⁾. Kommissionen holder derfor grundlæggende fast ved, at Tyskland skal inkorporere yderligere udligningsforanstaltninger i den ændrede omstruktureringsplan. Dette er i overensstemmelse med bilag II, punkt 4.

⁽⁵⁷⁾ Jf. punkt 11 i omstruktureringsmeddelelsen.

⁽⁵⁸⁾ Afgørelse SA.34381 (2012/N).

⁽⁵⁹⁾ Jf. Kommissionens afgørelse af 30. marts 2012 i sag SA.34539 (2012/N), *Commerzbank*, endnu ikke offentliggjort.

- (189) Det skal dog understreges, at Kommissionen, hvis de tilsynsmæssige krav i fremtiden stiger til et niveau, som ligger væsentligt over det niveau, der er indeholdt i denne afgørelse, muligvis — ligesom det er fastsat under punkt 14, tredje punktum, i meddelelsen om statsstøttereglernes anvendelse på foranstaltninger truffet over for pengeinstitutter i forbindelse med finanskrisen fra den 1. januar 2012 ⁽⁶⁰⁾ — skal foretage en forholdsmæssig undersøgelse, der kunne gøre en mindre yderligere omstrukturering nødvendig.
- (190) I henhold til omstrukturingsmeddelelsen skal det også undersøges, om der i omstrukturingsplanen tages hånd om eksisterende eller potentielle svagheder i ledelsesstrukturen. Kommissionen fastslår, at omstrukturingsplanen indeholder væsentlige ændringer i bankens retlige og ledelsesmæssige struktur, som gør BayernLB mindre sårbar over for aktionærernes potentielle ulovlige indflydelse og vil muliggøre en bedre virksomhedskontrol.
- (191) Med de foranstaltninger, der skal gennemføres, sikres det, at BayernLB for så vidt angår vedtægter, interne retningslinjer og procedurer eller opgaver og sammensætning af sine vedtægtsmæssige organer ikke adskiller sig fra sine konkurrenter. Der findes tilstrækkelige foranstaltninger, som forhindrer, at forretningsbeslutninger træffes af andre end økonomiske årsager. Desuden forbedres kvaliteten af virksomhedens kontrolfunktioner betydeligt. De enkelte organers opgaver (generalforsamling, repræsentantskab og direktion) er nu mere klart og strengt adskilt fra hinanden, og inddragelsen af uafhængige eksperter samt indførelsen af en egnethedsprøve, som hvert medlem af repræsentantskabet skal bestå, vil være til gavn for repræsentantskabets arbejde.
- (192) Rammen for virksomhedsledelse (corporate governance) er forenelig med de krav, der stilles til private virksomheder og omfatter gennemførelsen af den (frivillige) tyske kodeks for virksomhedsledelse.
- (193) Generalforsamlingen råder over de beføjelser, der sædvanligvis er tildelt en generalforsamling, uden yderligere muligheder for indflydelse. I overensstemmelse med kodeksen for virksomhedsledelse vil bestyrelsen for halvdelens vedkommende bestå af uafhængige medlemmer. De kvalitetskrav, som den tyske tilsynsmyndighed BaFin har indført, og som sikrer, at nyudnævnte bestyrelsesmedlemmer har visse minimumskvalifikationer, skal stilles til alle bestyrelsesmedlemmer. Formandskabet i bestyrelsen varetages i omstrukturingsperioden af et uafhængigt medlem. Endvidere oprettes der et revisions- og risikoudvalg, som vil arbejde i overensstemmelse med bedste praksisser for virksomhedsledelse.
- (194) Samlet set er omstrukturingsplanen for BayernLB derfor egnet til at genoprette bankens langsigtede rentabilitet.

Eget bidrag

- (195) I omstrukturingsmeddelelsen er det desuden fastlagt, at bankerne først bør bruge deres egne ressourcer til at finansiere omstrukturen for at begrænse støtten til et minimum, hvilket indebærer, at omstrukturen ikke blot bæres af staten, men også af dem, der har investeret i banken. I indledningsbeslutningen konstaterede Kommissionen, at omfanget af de salg, der blev foreslået som eget bidrag, stadigvæk var vagt.
- (196) I mellemtiden har Tyskland givet tilsagn om, at BayernLB frem til udgangen af omstrukturingsperioden vil sælge [40-70] datterselskaber/kapitalinteresser. Banken har allerede solgt de fleste af disse datterselskaber/kapitalinteresser og regner med at kunne afslutte alle salg senest den [...]. De kapitalinteresser, der skal sælges, er opstillet i bilag I, punkt 11, og i bilag III, og de vedrører bl.a. LBS Bayern, MKB og Banque LB Lux S.A., der hører til BayernLB's største datterselskaber. De opnåede indtægter og eventuelle overskud anvendes til dækning af omstrukturingsomkostningerne og bidrager til, at støtten forbliver begrænset til det nødvendige minimum.
- (197) For at sikre, at bankens ejere så vidt muligt bidrager til at genopbygge et passende kapitalgrundlag i løbet af omstrukturingsperioden, har Tyskland desuden givet tilsagn om, at banken frem til udgangen af omstrukturingsperioden eller — hvis delstaten Bayerns passive kapitalindskud ikke er tilbagebetalt fuldt ud inden da — også derudover tilbageholder udbytte og ikke foretager kuponbetaling på kapital, hvis den ikke er retligt forpligtet hertil. Herigennem sikres det i overensstemmelse med punkt 26 i omstrukturingsmeddelelsen, at BayernLB ikke anvender statsstøtte til at forrente egne midler, hvis overskuddet ikke er tilstrækkeligt hertil. Desuden vil det forlængede forbud mod udbyttebetaling og betaling til hybridinstrumenter bidrage til, at BayernLB kan overholde tilbagebetalingsplanen.

⁽⁶⁰⁾ Se fodnote 44.

- (198) Et andet aspekt vedrører Sparkassenverband, som ganske vist var aktionær i BayernLB, men som ikke har deltaget i redningsforanstaltningerne i 2008. Selv om Sparkassenverbands kapitalandel er blevet væsentligt udvandet som følge af den manglende deltagelse i redningen, har den imidlertid erklæret sig parat til at betale forskellige yderligere bidrag.
- (199) For det første har sparekasserne (der, som det fremgår af betragtning 76, i øjeblikket besidder enkelte passive kapitalindskud) erklæret sig parate til at trække disse passive kapitalindskud til en værdi af i alt ca. [770-810] mio. EUR [...] tilbage for at forbedre kvaliteten af bankens kapital og sikre, at den kapital, som de stiller til rådighed, fortsat kan godkendes som EBA-kernekapital. Til gengæld vil Sparkassenverband tilføre [810-840] mio. EUR som egenkapital og dermed øge sin kapitalandel i BayernLB. ⁽⁶¹⁾ På denne måde mister sparekasserne deres krav på sikre rentebetalinger uden (på grund af forbuddet mod at betale udbytte) at få tilsvarende udbyttebetalinger på mellemlang sigt.
- (200) For det andet har Sparkassenverband erklæret sig parat til at erhverve LBS inden udgangen af 2012 til en fair pris på 818,3 mio. EUR. Ved fastlæggelsen af prisen har Sparkassenverband til trods for den kendsgerning, at sparekasserne er den vigtigste salgskanal for LBS-produkter, ikke beregnet noget afslag. En privat investor havde muligvis gjort dette.
- (201) Som følge af alle disse foranstaltninger vil Sparkassenverbands andel, der var blevet udvandet til 6 %, stige betydeligt, muligvis op til 25 %.
- (202) Afslutningsvis skal det understreges, at Tyskland vil få fuldstændig kompensation for den fordel, som BayernLB har af garantien for aktiverne (risikoafdækningen), såfremt denne overstiger den reelle økonomiske værdi. Bankens og dens aktionærers deltagelse i byrdefordelingen kan derfor anses for at være rimelig og den tvivl herom, som der blev givet udtryk for i indledningsbeslutningen, for at være ryddet af vejen.

Foranstaltninger til begrænsning af konkurrencefordrejninger

- (203) Endelig kræves det i omstruktureringsmeddelelsen, at omstruktureringsplanen indeholder foranstaltninger til begrænsning af konkurrencefordrejninger. Disse foranstaltninger bør være skræddersyede til konkurrencefordrejningerne på de markeder, hvor den støttemodtagende bank vil være aktiv efter omstrukturen. Disse foranstaltningers art og form vil afhænge af to kriterier: for det første støttebeløbets størrelse og de vilkår og omstændigheder, hvorunder støtten er ydet, og for det andet forholdene på de markeder, hvor den støttemodtagende bank vil operere. Derudover skal Kommissionen tage hensyn til omfanget af den støttemodtagende banks eget bidrag og byrdefordelingen i omstruktureringsperioden.
- (204) I indledningsbeslutningen anså Kommissionen de foreslåede foranstaltninger til begrænsning af konkurrencefordrejninger for at være utilstrækkelige. I den opdaterede omstruktureringsplan er der fastsat yderligere foranstaltninger med henblik på begrænsning af konkurrencefordrejninger.
- (205) Støttebeløbet i denne sag beløber sig til ca. 15,8 mia. EUR i kapitaltilførsel og er sammensat af rekapitaliseringen på 10 mia. EUR, risikoafdækningen på 4,8 mia. EUR og overførslen af kapital fra BayernLabo på 1 mia. EUR til BayernLB. Dette beløb omfatter hverken ansvarsgarantierne fra SoFFin på ca. 15 mia. EUR (hvoraf 5 mia. EUR blev anvendt) ⁽⁶²⁾ eller Østrigs garantier for de 2,638 mia. EUR, som BayernLB var parat til fortsat at stille til rådighed i HGAA som finansieringsmidler. Støttebeløbet på 15,8 mia. EUR svarer til 8 % af de risikovægtede aktiver (198 mia. EUR risikopositioner i 2008) efter foranstaltningerne. Dette beløb forhøjes yderligere, hvis der tages hensyn til den garanti på 2,638 mia. EUR, som banken har modtaget fra Østrig, og ansvarsgarantierne fra SoFFin på 15 mia. EUR (hvoraf 5 mia. EUR blev anvendt). Det støttebeløb, der blev indrømmet den støttemodtagende bank, er derfor meget stort. Tilsvarende omfattende foranstaltninger er nødvendige for at begrænse mulige konkurrencefordrejninger, også selv om der tages hensyn til det passende eget bidrag og den støttemodtagende banks og dens aktionærers deltagelse i byrdefordelingen i omstruktureringsperioden.
- (206) I den nye omstruktureringsplan er der således fastsat en væsentlig kraftigere reduktion af balancen end i den oprindelige omstruktureringsplan. BayernLB vil reducere sin balance på basis af aktiverne fra udgangen af 2008 med 51 % fra 421,7 mia. EUR til 206 mia. EUR (239,4 mia. EUR i 2015).
- (207) Med henblik herpå er BayernLB parat til at frasælge et betydeligt antal inden- og udenlandske datterselskaber/kapitalinteresser og nedskære sin aktieportefølje betragteligt. Disse frasalg skal være afsluttet inden den [...], eller de pågældende datterselskaber/kapitalinteresser skal indstille deres nye forretninger efter [...]. Tabel 12 giver et overblik over de største frasalg.

⁽⁶¹⁾ Alternativt kan de passive kapitalindskud også omdannes til egenkapital, uden at kapitalen først skal tilbagebetales og derefter tilføres igen.

⁽⁶²⁾ Jf. betragtning 44.

Tabel 12

Frasalg af betydelige kapitalinteresser

Betegnelse	Balance, i mia. EUR (*)	RWA, i mia. EUR (*)
HGAA	44,6	[30-35]
MKB	10,8	[7-10]
SaarLB	20,6	[6-9]
LB(Suisse)	1,2	[0-1]
LB Lux	11,8	[4-7]
LBS	[8-12]	[2-5]
GBWAG	2,1	[0-2]

(*) Værdier med 2008 som referenceår

- (208) Disse frasalgs omfatter alle bankens internationale kreditinstitutter. Frasalget af HGAA, der allerede i 2008 syntes at have brug for omstrukturingsstøtte, har bidraget til genoprettelsen af BayernLB's rentabilitet. Men selv om der ses bort fra HGAA ved vurderingen af omfanget af foranstaltningerne til afhjælpning af konkurrencefordrejninger, udgør reduktionen af balancen stadig 45 % (421,7 mia. EUR — 44,6 mia. EUR = 377,4 mia. EUR) i forhold til 206 mia. EUR).
- (209) Desuden vil BayernLB nedbringe antallet af internationale afdelinger og repræsentationskontorer med syv og gøre de resterende afdelinger i London, Paris, New York og Milano væsentligt mindre.
- (210) I betragtning af de konkurrencefordrejninger, der er fremkaldt af det høje støttebeløb, betragter Kommissionen reduktionen af bankens balance med mere end halvdelen som passende totalt set. En sådan reduktion er i overensstemmelse med Kommissionens tidligere afgørelser i forbindelse med andre delstatsbanker ⁽⁶³⁾.
- (211) Ud over disse omfattende strukturelle foranstaltninger har BayernLB også accepteret enkelte adfærdsbegrænsninger. Banken har i omstrukturingsperioden forpligtet sig til at overholde en øvre grænse for den (faste og variable) aflønning af personalet på 500 000 EUR samt et overtagelsesforbud og et udbytteforbud. Begrænsningerne i forbindelse med personalets aflønning forlænges automatisk (også selv om det sker i mindre omfang end for så vidt angår den øvre løngrænse), indtil de passive kapitalindskud er tilbagebetalt fuldt ud og claw-back'en er afsluttet, hvilket sandsynligvis ikke vil være tilfældet før i 2019. Med disse foranstaltninger skabes der en incitamentsstruktur med hensyn til tilbagebetalingen, og banken forhindres i at overtage konkurrerende virksomheder for at udelukke, at der ved hjælp af støtten finansieres en ikke-organisk vækst i BayernLB.
- (212) Desuden vil BayernLB indskrænke omfanget og det absolutte volumen af de resterende internationale aktiviteter væsentligt inden for forretningsområderne store virksomheder, projektf finansiering og fast ejendom i medfør af bilag I. Herigennem frigøres der kapacitet på BayernLB's kernemarkeder til andre markedsdeltagere.
- (213) Derudover har Tyskland givet tilsagn om, at BayernLB vil trække sig tilbage fra forretningsområder såsom skibs- og flyfinansiering. For så vidt angår offentlige myndigheder, indstilles finansieringer uden for Bayern.
- (214) På baggrund af denne blanding af forskellige foranstaltninger og ovenstående konstatering af, at eget bidrag og byrdefordeling er passende, mener Kommissionen, at der er truffet tilstrækkelige foranstaltninger for at begrænse mulige konkurrencefordrejninger til trods for det høje støttebeløb, som BayernLB modtog.

Gennemførelse og kontrol

- (215) I overensstemmelse med afsnit 5 i omstrukturingsmeddelelsen skal der regelmæssigt fremsendes rapporter til Kommissionen, så den kan kontrollere, at omstrukturingsplanen gennemføres korrekt. Den første rapport forelægges Kommissionen senest seks måneder efter godkendelsen af omstrukturingsplanen. Til dette formål skulle Tyskland udpege en tilsynsadministrator og fremlægge en overvågningsrapport to gange om årligt.

⁽⁶³⁾ Afgørelse 2012/477/EU, hvor der ikke blev foretaget en fuldstændig claw-back, men hvor balancen blev reduceret med 60 %.

- (216) De enkelte tilbagebetalinger kræver godkendelse fra det tyske finanstilsyn (BaFin). Hvis banken ikke når de mål, der er fastlagt i tilbagebetalingsplanen, skal Tyskland forelægge Kommissionen en ændret omstruktureringsplan i overensstemmelse med bilag II, punkt 4. Ved en sådan ny anmeldelse er det grundlæggende nødvendigt med yderligere foranstaltninger til begrænsning af konkurrencefordrejninger.
- (217) Kommissionen anerkender, at det med den yderligere reduktion af risikopositionerne i henhold til bilag I, punkt 33, skal sikres, at BayernLB i 2017 kan tilbagebetale den resterende del af de passive kapitalindskud. Kommissionen har baseret sin vurdering på reduktionen af risikopositioner, som der blev givet tilsagn om for de enkelte segmenter inden for de i bilag I, punkt 33, angivne intervaller, og dens sekundære virkninger efter forretningsområder. Hvis BayernLB konstaterer optimeringsmuligheder i forbindelse med gennemførelsen af planen set i lyset af nye tilsynsmæssige eller makroøkonomiske udviklinger, som har virkninger for de angivne intervaller, skulle Tyskland informere Kommissionen om disse afvigelse, medmindre afvigelsen ved en reduktion vedrørende et segment har et omfang i 2017 på højst [10-15] %, og den samlede reduktion forbliver inden for rammerne af det i bilag I, punkt 33, fastlagte samlede omfang og ikke berører BayernLB's rentabilitet, der er beskrevet i omstruktureringsplanen. I tilfælde af en ny anmeldelse vil Kommissionen undersøge, om ændringerne bidrager til en maksimering af kapitalfrigørelseseffekten, samtidig minimerer negative sekundære virkninger og derfor ikke påvirker bankens rentabilitet negativt.

Konklusion vedrørende omstruktureringen

- (218) I betragtning af bankens prognoser og under hensyntagen til de nyeste tilsynsmæssige krav, som foreskriver et kapitalgrundlag på mere end 9 % kernekapital og en egenkapitalreserve, samt Basel III-forskrifterne er formålet med omstruktureringsforanstaltningerne, herunder Tysklands tilsagn, at genoprette BayernLB's langsigtede rentabilitet, og de skaber en udligning i forbindelse med de konkurrencefordrejninger, der er fremkaldt af støtteforanstaltningerne. Under forudsætning af, at en del af støtteforanstaltningerne tilbagebetales, og at der foretages en claw-back, sikrer omstruktureringsplanen også, at støtten er begrænset til det nødvendige minimum, og at banken betaler et passende eget bidrag. På betingelse af, at tilbagebetalingspligten opfyldes i henhold til bilag II, kan omstruktureringsstøtten således anses for at være forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF.

6. FORDEL FOR SPARKASSENVERBAND

- (219) Kommissionens betænkeligheder med hensyn til, at Sparkassenverband ikke i tilstrækkelig grad deltager i byrdefordelingen og har profiteret af redningsforanstaltningen, er ligeledes ryddet af vejen. I indledningsbeslutningen antydede Kommissionen, at den i løbet af den formelle undersøgelse muligvis ville kontrollere rigtigheden af vurderingen af BayernLB og dermed beregningen af Sparkassenverbands resterende kapitalandele. Derfor sendte Kommissionen en anmodning om oplysninger til Tyskland vedrørende Sparkassenverbands bidrag til redningen. Med omdannelsen af sparekassernes passive kapitalindskud og Sparkassenverbands efterfølgende kapitaltilførsel, hvis kapitalandel herved forøges, blev der imidlertid opnået en passende byrdefordeling. Endvidere kunne Kommissionen ikke konstatere nogen uregelmæssigheder, som dannede grundlag for fordelingen af kapitalandele i 2008. Der er således ingen grund til at undersøge denne tvivl angående Sparkassenverband nærmere.

KONKLUSIONER

- (220) I betragtning af Tysklands tilsagn for så vidt angår omstruktureringen og de i bilag II fastsatte betingelser vedrørende tilbagebetalingen af en del af støtteforanstaltningerne og claw-back'en konkluderer Kommissionen, at risikoafdækningen er i overensstemmelse med afsnit 5 i meddelelsen om værdiforringede aktiver, at omstruktureringsstøtten er begrænset til det nødvendige minimum, at der tages hånd om konkurrencefordrejninger i tilstrækkeligt omfang, og at den fremlagte omstruktureringsplan er egnet til at genoprette Bayern LB's langsigtede rentabilitet. Omstruktureringsstøtten kan derfor betragtes som forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Kommissionens afgørelse af 25. juli 2012 i Tysklands og Østrigs statsstøtte til fordel for Bayerische Landesbank (sag SA.28487 (C 16/09, ex N 254/09) ophæves.

Artikel 2

1. Følgende foranstaltninger udgør statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF:
  - a) delstaten Bayerns rekapitalisering af Bayerische Landesbank på 10 mia. EUR
  - b) den second loss-garanti på 4,8 mia. EUR, der er ydet af delstaten Bayern til Bayerische Landesbank i form af en risikoafdækning
  - c) de ansvarsgarantier på 15 mia. EUR, som Tyskland har indrømmet Bayerische Landesbank
  - d) den garanti, som Østrig har indrømmet Bayerische Landesbank vedrørende finansieringen på 2,638 mia. EUR og
  - e) overførslen af delstaten Bayerns kapital i Bayerische Landesbodenkreditanstalt på 1 mia. EUR til Bayerische Landesbank.
2. Den i stk. 1 anførte statsstøtte er i lyset af tilsagnene i bilag I og III og under betingelserne i bilag II forenelig med det indre marked.

Artikel 3

Tyskland garanterer, at den omstrukturingsplan, der blev fremlagt den 6. juni og ændret den 12. juni 2012, herunder tilsagnene i bilag I og III og betingelserne i bilag II, gennemføres fuldt ud i henhold til den tidsplan, der er fastlagt i disse bilag.

Artikel 4

Tyskland underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne afgørelse Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme afgørelsen.

Artikel 5

Denne afgørelse er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland og Republikken Østrig.

Udfærdiget i Bruxelles, den 5. februar 2013.

På Kommissionens vegne
Joaquín ALMUNIA
Næstformand

_____

BILAG I

A. GENERELLE TILSAGN

1. **[Omstruktureringsperiode]** Omstruktureringsperioden løber frem til den 31. december 2015. Nedenstående tilsagn finder anvendelse i omstruktureringsperioden, såfremt andet ikke fremgår af det pågældende tilsagn. Såfremt der først sker en tilbagebetaling efter denne dato i henhold til bilag II, punkt 2 og 3, gælder punkt 4, 6-8, 18-22, 24, 25, 27 og 28 i nærværende bilag I, indtil banken har opfyldt sine betalingsforpligtelser fuldt ud, dog senest indtil den 31. december 2018.
2. **[Administrator]** En tilstrækkeligt kvalificeret og af BayernLB uafhængig tilsynsadministrator (monitoring trustee) skal løbende overvåge og kontrollere, at alle tilsagn og betingelser, der er anført i denne tilsagnspakke, gennemføres fuldstændigt og korrekt. Udpegelsen af og tilsynsadministratorens opgaver er reguleret i en særskilt aftale.
3. **[Kerneforretning og omstruktureringsenhed]** BayernLB har oprettet en intern omstruktureringsenhed, der for det første har eget ansvar for bestemte afviklingsporteføljer og for det andet på koncernplan overvåger de andre afviklingsforanstaltninger inden for forretningsområderne og i datterselskaberne. Den interne omstruktureringsenhed er funktionelt og organisatorisk adskilt fra de forretningsområder (hovedbank og datterselskaber/kapitalinteresser), der skal videreføres (herefter under ét: »kerneområdet«), og styres som selvstændigt segment.

B. BALANCEREDUKTION/BEGRÆNSNING AF AKTIVITETER

4. **[Balancereduktion — koncern]** BayernLB forpligter sig til at reducere summen af balanceaktiver gennem lukning af kontorer i udlandet, salg af kapitalinteresser og begrænsning af aktiviteter inden den 31. december 2015 til i alt ca. 239,4 ⁽¹⁾, mia. EUR ⁽²⁾. For at sikre en gnidningsfri gennemførelse af overvågningen er en ændret EUR/USD-vekselkurs irrelevant, så længe den ikke overskrider følgende kurser: [1,05-1,25] for 2012, [1,05-1,25] for 2013, [1,05-1,25] for 2014 samt [1,05-1,25] for 2015. ⁽³⁾ I tilfælde af en underskridelse af disse EUR/USD-kursforhold kan banken ifølge tilsynsadministratorens oplysninger tilpasse målbancen således, at faldet i vekselskursen i fuldt omfang tager hensyn til differencen i forhold til den planlagte kurs, såfremt Kommissionen ikke modsætter sig tilpasningen med en skriftlig begrundelse.
5. **[Balancereduktion — omstruktureringsenhed]** Summen af balanceaktiver i omstruktureringsenheden reduceres inden den 31. december 2015 til ca. [7,5-10] mia. EUR. Overskridelser af dette beløb på grund af en i forhold til planlægningen i overensstemmelse med punkt 4, andet punktum, ændret EUR/USD-vekselkurs er irrelevante under de tilsvarende gældende forudsætninger i punkt 4.
6. **[Begrænsning af aktiviteter — kernevirkksomhed]** Inden for nedenstående kerneforretningsområder overholdes de følgende begrænsninger, hvilket har til formål at sikre, at der kun gennemføres forretninger med tilknytning til Tyskland. »Tilknytning til Tyskland« betyder i denne sammenhæng, at (i) kunden eller dennes moderselskab eller et væsentligt datterselskab har sit hovedsæde i Tyskland; (ii) at det drejer sig om handelsfinansieringer eller om finansieringer i forbindelse med eksportforretninger under [...] inddragelse af risikoforsikringer [...] (f.eks. eksporthandelagentur), og at den kunde (aftager), der skal finansieres, er en kunde med tilknytning til Tyskland i henhold til i); eller iii) den projektfinsiering, der skal finansieres, enten ligger i Tyskland, eller at en eller flere kunder med tilknytning til Tyskland i henhold til i) enten deltager i projektet som aftager af de varer, der skal produceres, eller af råstoffer eller som bruger gennem aftager- eller brugerkontrakter, eller mindst besidder en ejerandel på [15-50] % af projektselskabet, eller overtager en leverandørandel på mere end [30-70] % af de leveringer, der skal finansieres i forbindelse med projektet, eller iv) i international ejendomsfinansiering, at kunden har væsentlige tyske aktiver i porteføljen.
  - a) **[Projektfinsiering]** BayernLB sikrer, at de risikovægtede aktiver (RWA ⁽⁴⁾) i forbindelse med projektfinsieringsaktiviteter inden for kernevirkksomheden, dvs. finansieringer til SPV-selskaber, hvor der kreditmæssigt tages hensyn til SPV-selskabets/investeringens pengestrømsbaserede resultater, fra [det tidspunkt, hvor tilsagnet gennemføres, dvs. den 25. september 2012] i overensstemmelse med den ændrede omstruktureringsplan ikke overskrider grænsen på [3-4] mia. EUR.

⁽¹⁾ I forhold til 2008-niveauet svarer dette til en reduktion til en balance på ca. 206 mia. EUR.

⁽²⁾ Hvis begrænsningen i dette punkt i henhold til punkt 1 skulle gælde udover 2015, indekseres værdien til målbancen [...] årligt [...].

⁽³⁾ BayernLB planlægger med følgende EUR/USD-vekselskurser: [1,10-1,60] for 2012, [1,10-1,60] for 2013, [1,10-1,60] for 2014 samt [1,10-1,60] for 2015. Angivelserne vedrørende EUR/USD-vekselskursen suppleres om nødvendigt efter 2015 med angivelser fra bankens gældende planer på dette tidspunkt.

⁽⁴⁾ Ved forkortelsen »RWA« i punkt 6, litra a) til c), forstås gennemgående risikovægtede aktiver, der udgør en komponent af risikopositionerne, dog uden hensyntagen til OpRisk-positioner, markedsrisikopositioner samt RWA-ækvivalent eller kreditværdijustering fra sikringer for kunden.

- b) **[International ejendomsfinansiering]** BayernLB sikrer, at de risikovægtede aktiver i forbindelse med internationale ejendomsfinansieringer via sine afdelinger og kontorer i udlandet inden for kernevirkomheden (forretninger med internationale ejendomskunder, dvs. finansiering med tilknytning til Tyskland ifølge definitionen i punkt 6, nr. i) og iv), inden for rammerne af den markedsgængse strukturering for kommercielle ejendomstransaktioner inkl. objektselskaber), fra [det tidspunkt, hvor tilsagnet gennemføres, dvs. den 25. september 2012] i overensstemmelse med den ændrede omstrukturingsplan ikke overskrider grænsen på [0,5-1] mia. EUR.
- c) **[Corporate banking]** BayernLB sikrer, at de risikovægtede aktiver inden for området corporate banking (virksomhedsfinansiering til store erhvervs-kunder) i kernevirkomheden fra [det tidspunkt, hvor tilsagnet gennemføres, dvs. den 25. september 2012] i overensstemmelse med den ændrede omstrukturingsplan ikke overskrider grænsen på [9-12] mia. EUR.

BayernLB vil ikke gennemføre nogen forretninger inden for de under litra a), b) og c) anførte forretningsområder for at omgå de nævnte RWA-grænser inden for andre forretningsområder. I tvivlstilfælde orienterer klassificeringen af de ovennævnte forretningsområder og de fremsendte planoplysninger sig efter omstrukturingsplanen ⁽¹⁾.

7. **[Overskridelse]** For så vidt angår de i punkt 6, litra a) til c), nævnte RWA-grænser,

- a) er en i forhold til planlægningen i punkt 4 ændret EUR/USD-vekselkurs irrelevant, så længe den ikke overskrider følgende kurser: [1,05-1,25] for 2012, [1,05-1,25] for 2013, [1,05-1,25] for 2014 samt [1,05-1,25] for 2015 ⁽²⁾. I tilfælde af en underskridelse af disse EUR/USD-vekselkurser kan banken ifølge oplysninger fra tilsynsadministratoren tilpasse RWA-grænserne således, at faldet i vekselskursen i fuldt omfang tager hensyn til differencen i forhold til de i punkt 6, litra a) til c), nævnte RWA-grænser. Kommissionen kan modsætte sig denne tilpasning med en skriftlig begrundelse.
- b) er en stigning i de risikovægtede aktiver på grund af ændrede lovkrav til RWA-beregningen, hhv. de nationale og internationale forskrifter for regnskabsaflæggelse, irrelevant i forhold til den nuværende retlige kontekst, såfremt Kommissionen ikke anfægter denne efter høring.

8. **[Opgivelse af aktiviteter]** — Følgende områder hører ikke længere til kernevirkomheden og indstilles:

- a) Værdipapirer med sikkerhed i aktiver

Der gennemføres ingen investeringer i trancheopdelte værdipapirer med sikkerhed i aktiver eller trancheopdelte kreditter, som er underlagt en pulje af engagementer, eller som på grund af deres struktur har en risikoteknisk gearing. Det er fortsat tilladt at foretage egen securitisation af finansieringer i bankens interesse med henblik på refinansiering og/eller forvaltning af balancen samt erhvervelse/finansiering af kernekunders ikke-trancheopdelte securitisationsplatforme.

- b) Transaktionsrelaterede sikrede udlånstransaktioner/opkøbsfinansiering uden tilknytning til Tyskland

Banken deltager ikke længere i hhv. transaktionsrelaterede sikrede udlånstransaktioner eller opkøbsfinansiering uden tilknytning til Tyskland, dvs. det eksternt finansieret opkøb af virksomheder under inddragelse af en stor andel af eksternt kapital til udligning af købsprisen, som udelukkende eller overvejende er sikret via målselskabet eller dets aktiver.

- c) Skibs- og flyfinansiering

I fremtiden vil banken ikke længere tilbyde objektrelateret finansiering af skibe og fly, dvs. finansieringen af erhvervelsen af sådanne objekter, hvor det erhvervede hhv. skib eller fly tjener som primær sikkerhed. Undtaget herfra er 100 % ECA-dækkede flyfinansieringer, hvor der udelukkende fokuseres på eksportkreditforsikringen og ikke det tilgrundliggende aktiv (ren eksportfinansieringsforretning).

⁽¹⁾ Hvis RWA-begrænsningerne i dette punkt 6 i henhold til punkt 1 skulle gælde udover 2015, bliver de i punkt 6, litra a) til c), respektivt angivne RWA-grænser indekseret [...] årligt [...].

⁽²⁾ BayernLB planlægger med følgende EUR/USD-vekselkurser: [1,10-1,60] for 2012, [1,10-1,60] for 2013, [1,10-1,60] for 2014 samt [1,10-1,60] for 2015. Angivelserne vedrørende EUR/USD-vekselskursen suppleres om nødvendigt efter 2015 med angivelser fra bankens gældende planer på dette tidspunkt.

d) Hovedbankens forretninger med offentlige myndigheder uden for delstaten Bayern.

BayernLB indgår ikke nye forretninger med byer, kommuner og kommunale forbund uden for Bayern. Foranstaltninger til likviditetsstyring er undtaget herfra. Offentlig-private partnerskaber, projekt- og eksportfinansieringer af interesse for kunder med tilknytning til Tyskland med offentlige myndigheder som aftager er fortsat tilladt.

C. LUKNING AF KONTORER/SALG AF KAPITALINTERESSER

9. **[Kontorer]** Følgende kontorer, der er oprettet som afdelinger eller repræsentationskontorer, er allerede blevet lukket inden nedenstående datoer.

Kontor	Dato
Beijing	2009
Tokyo	2009
Montreal	2009
Mumbai	2009
Kiev	2010
Hongkong	2010
Shanghai	2010

10. Eksisterende forretninger, der ikke blev afviklet på tidspunktet for lukningen af de under punkt 9 anførte kontorer, blev overført eller udløber fra dette tidspunkt i overensstemmelse med forfaldstidspunktet for den tilgrundliggende transaktion. Der indgås ingen nye forretninger.

11. **[Salg af kapitalinteresser]** BayernLB vil hhv. afhænde de kapitalinteresser, der er nævnt i det følgende samt i bilag III, på de angivne tidspunkter («signing») bedst muligt og fuldstændigt eller har allerede solgt kapitalinteressen på det angivne tidspunkt.

Navn	Sted	Kapitalandel %	Balance/RWA ⁽¹⁾	Måldato
Banque LB Lux S.A.	Luxemburg	100 ⁽²⁾	6 441,3/[...]	[...].
DKB Immobilien AG	Berlin	100		2012 ⁽³⁾
KGE Kommunalgrund ⁽⁴⁾	München	100		[...].
Stadtwerke Cottbus GmbH	Cottbus	74,9		[...]
[...]	[...]	[...]		[...]
GBW AG ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾	München	91,93		[...]
Landesbank Saar	Saarbrücken	75	[...] ⁽⁷⁾	2010 ⁽⁸⁾
LB(Swiss) Privatbank AG	Zürich	50		2009
MKB Bank Zrt (koncern)	Budapest	89,89	9 360,9/[...]	[...]
DekaBank	Frankfurt am Main	3,09		2011
Deutsche Lufthansa AG	Köln	1,98		2013

Navn	Sted	Kapitalandel %	Balance/RWA ⁽¹⁾	Måldato
KGAL GmbH & Co. KG	Grünwald	30 ⁽²⁾		[...]
LBS Bayern ⁽¹⁰⁾	München	100	[...]/[...]	2012

⁽¹⁾ Faktiske værdier pr. 31. december 2011.

⁽²⁾ BayernLB har med henblik på at forberede salget af Banque LB Lux S.A. erhvervet Helabas andel på 25 % i denne kapitalinteresse og til gengæld afhændet sin kapitalandel i LB (Swiss) Privatbank AG til Helaba, som allerede besidder de andre 50 % af denne kapitalinteresse. En tilsvarende købskontrakt blev underskrevet den 23. oktober 2009, og den 21. december 2009 blev transaktionen afsluttet.

⁽³⁾ Transaktion afsluttet den 27. marts 2012.

⁽⁴⁾ Andel ikke konsolideret.

⁽⁵⁾ Køber af denne kapitalinteresse kan forpligtes til bindende at overholde og bevare GBW-koncernens gældende sociale retningslinjer samt andre sociale krav, som har fundet anvendelse i sammenlignelige transaktioner.

⁽⁶⁾ I overensstemmelse med Kommissionens retningslinjer sælges kapitalandelene til GBW AG inden for rammerne af en udbudsprocedure, der er baseret på konkurrenceprincipper. Forbundsregeringen tager til efterretning, at delstaten Bayerns erhvervelse i forbindelse med en udbudsprocedure ville kunne medføre en undersøgelse af en yderligere støtteforanstaltning-

⁽⁷⁾ Bogført værdi af kapitalinteresse pr. 12/2011.

⁽⁸⁾ Den 22. juni 2010 har BayernLB solgt en andel på 25,2 % af stamkapitalen i SaarLB til delstaten Saarland med det resultat, at SaarLB ikke længere udgør en tilknyttet virksomhed til BayernLB i henhold til § 271, stk. 2, i HGB. [...]

⁽⁹⁾ Inklusive de kapitalandele, som besiddes via KGAL Verwaltungs-GmbH.

⁽¹⁰⁾ Ingen kapitalinteresse i teknisk forstand.

12. Hvis kapitalinteresser råder over en ekstern finansiering (koncernintern finansiering) fra BayernLB's side, hvis løbetid eventuelt rækker ud over den angivne salgsdato, kan et salg af disse kapitalinteresser udskydes [...] dog senest indtil den [...] ⁽¹⁾, såfremt BayernLB ikke afgiver disse kapitalinteresser sammen med den pågældende eksterne finansiering eller kan opnå en sikring andetsteds af den udestående eksterne finansiering.
13. BayernLB kan udskyde et salg af de anførte kapitalinteresser [...], dog senest indtil den [...] ⁽¹⁾, hvis det efter indhentning af bindende tilbud viser sig, at det salgsprovenu, der skal opnås i kraft af transaktionen, underskrider den til enhver tid aktuelle bogførte værdi af kapitalinteressen i BayernLB's separate årsregnskab i henhold til HGB eller ville medføre tab i koncernregnskabet i henhold til IFRS.
14. BayernLB kan udskyde et salg af de anførte kapitalinteresser med Kommissionens godkendelse [...], dog senest indtil den [...] ⁽¹⁾, hvis den godtgør, at et salg på grund af makroøkonomiske rammebetingelser ikke eller kun er mulig på »brandsalgsbetingelser«.
15. BayernLB kan udskyde et fuldstændigt salg af sine resterende andele af en aktiebesiddelse [...], dog senest indtil den [...] ⁽²⁾, hvis den dokumenterer, at den af økonomiske eller juridiske årsager inden den nævnte måldato kun kunne afgive sin kontrollerende majoritet af denne aktiebesiddelse og også har gjort dette.
16. Hele provent af BayernLB's salg af kapitalinteresser skal — såfremt disse overskrider de bogførte værdier og for så vidt det planlagte perioderesultat herved overgås — anvendes til finansieringen af BayernLB's omstrukturingsplan og tilbagebetales derfor til delstaten Bayern inden for rammerne af ordningen i bilag II, punkt 3.
17. Eksisterende forretninger med kapitalinteresser, der ikke blev afviklet inden for den fastsatte frist, udløber fra dette tidspunkt i overensstemmelse med forfaldstidspunktet for den tilgrundliggende transaktion. Der indgås ingen nye forretninger.

D. ØVRIGE FORPLIGTELSE TIL AT UDVISE EN BESTEMT ADFÆRD/CORPORATE GOVERNANCE

18. **[Reklame]** BayernLB vil ikke udnytte støtten eller de hermed forbundne fordele i forhold til konkurrenterne i reklameøjemed.
19. **[Begrænsning af den eksterne vækst]** En udvidelse af aktiviteterne gennem erhvervelse af kontrollen i andre virksomheder med en købspris på mere end [0-2 mio.] EUR er ikke tilladt uden Kommissionens godkendelse (ingen ekstern vækst). Debt-equity-swaps og andre foranstaltninger i forbindelse med den almindelige kreditforvaltning betragtes ikke som en udvidelse af aktiviteterne, medmindre de har til formål at omgå begrænsningen af væksten i henhold til første punktum.

⁽¹⁾ I den sammenhæng udgør MKB et særligt tilfælde [...]

⁽²⁾ I den sammenhæng udgør MKB et særligt tilfælde [...]

20. **[Transaktioner for egen regning]** BayernLB ophører med Dedicated Proprietary Trading. Dette betyder, at BayernLB kun må gennemføre transaktioner, der fremgår af BayernLB's handelsbeholdning, som enten er nødvendige a) for at modtage, sende og udføre sine kunders købs- og salgsordrer og hertil direkte relaterede hedgeinstrumenter (dvs. handel med finansielle instrumenter som tjenesteydelse; målt indtil en værdigrænse med Value-at-Risk (VaR) for markedsprisændringer på [0-50] mio. EUR/1 dag, konfidens 99 %) eller b) med henblik på likviditets- og ALM-styring (rente, FX, forvaltning af likviditetsreserve, forvaltning af sikkerhedsbeholdninger i forbindelse med sikrede refinansieringer eller c) med henblik på den økonomiske overførsel af balancepositioner til omstruktureringsenheden eller til tredjemand. BayernLB vil under ingen omstændigheder foretage transaktioner, der udelukkende har til formål at skabe overskud uden for de i a), b) eller c) nævnte formål.

21. **[Tilsagn om Corporate Governance]** I den daglige drift er Bayern LB's direktion uafhængig og udelukkende ansvarlig over for virksomheden. Hverken repræsentantskabet eller generalforsamlingen har ret til at give anvisninger. Tilsyns- og kontrolfunktionerne samles udelukkende i repræsentantskabet (Verwaltungsrat) (fremtidig betegnelse: bestyrelse (Aufsichtsrat)). Transaktioner af grundlæggende betydning er underlagt den i henhold til aktielovgivningen normale godkendelsesprocedure i bestyrelsen. Derudover er BayernLB under retligt tilsyn af sin retlige tilsynsmyndighed samt under banktilsyn af BaFin og Forbundsbanken.

Det hidtidige repræsentantskab i BayernLB omdannes til en »trimmet« bestyrelse med endnu stærkere deltagelse af eksterne medlemmer. I den sammenhæng træffes følgende foranstaltninger, som skal gennemføres inden den 30. juni 2013.

a) Alle medlemmer af bestyrelsen skal besidde de kvalifikationer, der er fastsat i § 36, stk. 3, s. 1, i den tyske banklov (Gesetz über das Kreditwesen, KWG). Medlemmer er egnet, hvis de er pålidelige og besidder den sagkundskab, der er nødvendig for at varetage kontrolfunktionen samt til at vurdere og føre tilsyn med BayernLB's virksomhed

b) Halvdelen af de pladser, der er forbeholdt aktionærene, besættes med eksterne sagkyndige.

c) Frem til udgangen af omstruktureringsperioden varetages formandskabet i bestyrelsen af en person, som ifølge punkt 21, nr. b, tilhører repræsentantskabet (ekstern sagkyndig). Herefter sker udnævnelse af formand i overensstemmelse med procedurerne i den tyske eller europæiske aktieselskabslov.

d) Det præciseres ligeledes, at de pladser, der er forbeholdt aktionærene, ikke længere automatisk besættes på baggrund af personernes position hos aktionærene (ophævelse af begrebet »fødte« medlemmer).

e) Bestyrelsen danner et revisions- og risikoudvalg. Bestemmelserne i punkt 21, litra a) til d), gælder tilsvarende.

f) Det fastsættes, at delstatsbanken drives efter markedsøkonomiske principper under hensyntagen til de opgaver, der påhviler banken.

22. I forholdet til ejerne gælder det markedsøkonomiske princip, som er typisk for et selskab og dets aktionærer. Aktiver kan kun fordeles blandt ejerne, med undtagelse af muligheden for en tilbagebetaling af den indrømmede støtte, i form af overskud, kapitalnedsættelser eller likvidationsprovenu. Strukturelle foranstaltninger i forbindelse med ikke-selvstyrende institutter inden for BayernLB berøres ikke heraf.

23. **[Aflønning af organer, medarbejdere og væsentlige medhjælpere]** BayernLB skal gennemgå sine aflønningssystemer med hensyn til tilskyndelsesvirkning og hensigtsmæssighed og inden for rammerne af de civilretlige muligheder sikre, at de ikke tilskynder til indgåelse af urimelige risici, og at de er rettet mod bæredygtige og langsigtede mål og er gennemsigtige. Den samlede aflønning af organmedlemmer og ledende medarbejdere begrænses til et rimeligt niveau. En aflønning, som overstiger 500 000 EUR om året, anses i denne sammenhæng for at være urimelig. Begrænsningen i henhold til 2. og 3. punktum gælder, indtil BayernLB i henhold til bilag II, punkt 2 og 3, har betalt et beløb på i alt [...] mio. EUR. I øvrigt gælder begrænsningen i henhold til 2. og 3. punktum, forudsat at en aflønning, der overstiger [...] EUR pr. år, grundlæggende anses for at være urimelig, indtil BayernLB har betalt claw-back-engangsbetalingen i henhold til bilag II, punkt 2, samt betalingerne i henhold til bilag II, punkt 3, på [...] mio. EUR. ⁽¹⁾

24. BayernLB vil inden for rammerne af de civilretlige muligheder basere aflønningen af sine organer, medarbejdere og væsentlige medhjælpere på følgende principper:

a) Til BayernLB's medarbejdere og væsentlige medhjælpere må der ikke betales urimelige vederlag, vederlags-elementer og bonusser samt øvrige urimelige beløb.

⁽¹⁾ Ifølge oplysninger fra tilsynsadministratoren kan banken tilpasse de grænser for den årlige aflønning, der er anført i punkt 23, i overensstemmelse med inflationen i Tyskland.

- b) Vederlaget til repræsentanterne i BayernLB's organer og BayernLB's ledende medarbejdere skal begrænses til et passende niveau (jf. allerede punkt 23), idet der navnlig skal tages hensyn til
- den pågældende persons bidrag til BayernLB's økonomiske situation, navnlig inden for rammerne af den hidtidige forretningspolitik og risikostyringen, og
  - nødvendigheden af et markedskonformt vederlag for med henblik på at sikre en bæredygtig økonomisk udvikling at kunne beskæftige særligt egnede personer.
25. **[Øvrige adfærdsregler]** BayernLB vil føre en forsigtig, solid virksomhedspolitik baseret på bæredygtighedsprincippet. Til dette formål vil BayernLB navnlig årligt udarbejde en finansieringsplan og indrette sin forretningspolitik herefter. Gennem sin udlåns- og investeringsvirksomhed, der udføres på normale markedsvilkår, og som opfylder tilsynskravene og kravene i bankbranchen, opfylder BayernLB erhvervslivets kapitalbehov, især SMV'ers.
26. **[Gennemsigtighed]** Kommissionen har i forbindelse med gennemførelsen af afgørelsen ubegrænset adgang til alle oplysninger, som er nødvendige for at overvåge gennemførelsen af denne afgørelse. Kommissionen kan afkræve BayernLB forklaringer og redegørelser. Tyskland og BayernLB samarbejder fuldt ud med Kommissionen med hensyn til alle forespørgsler i forbindelse med overvågningen af gennemførelsen af denne afgørelse.
27. **[Ingen betaling til hybridkapital]** BayernLB vil overholde et forbud mod betaling til hybridkapital. BayernLB vil kun betale til hybridkapital (såsom passive kapitalindskud og udbyttebeviser), hvis banken er forpligtet hertil uden frigørelse af reserver eller den særlige post, jf. § 340 f/g i HGB. [...]
28. **[Forbud mod udbyttebetalinger]** BayernLB vil med henblik på at opfylde betalingsbetingelserne overholde et forbud mod udbyttebetaling. BayernLB udbetaler indtil regnskabsårets udgang, som udløber den 31. december 2018, intet udbytte. Betalingerne i henhold til bilag II, punkt 2 og 3, berøres ikke heraf.

E. BIDRAG FRA BAYERSKE SPAREKASSER

29. **[Omdannelse af passive kapitalindskud og erhvervelse af LBS Bayern]** De bayerske sparekasser er parate til at deltage i byrdefordelingen i forbindelse med omstruktureringen af BayernLB gennem erhvervelsen af LBS og omdannelsen af passive kapitalindskud med et beløb på 1,65 mia. EUR.

Dette beløb omfatter:

- a) **Erhvervelse af LBS:** Sparkassenverband erhverver LBS fuldstændig og til en købspris på 818,3 mio. EUR. Tidspunktet for erhvervelsen (ejerskabsovergang og betaling af købsprisen) er den [...]. Resultatet af regnskabsåret 2012 tilfalder BayernLB.
- b) **Omdannelse af passive kapitalindskud** Samtlige udaterede passive kapitalindskud fra sparekasserne hos BayernLB tilbagebetales til den nominelle værdi på ca. [770-810] mio. EUR. Til gengæld tegner Sparkassenverband en kapitalforhøjelse på [810-840] mio. EUR i BayernLB Holding AG. Tidspunktet for tilbagebetalingen af de passive kapitalindskud og kapitalforhøjelsen er tidligst den [...] og senest den [...]. Sparkassenverbands nye kapitalandele skal fastlægges på basis af virksomhedsværdien af BayernLB Holding AG, der er beregnet i henhold til vurderingsstandarderne IdW S1 på tidspunktet for kapitalforhøjelsen. Sparkassenverbands kapitalandel forbliver med maks. 25 % under alle omstændigheder under spærreminoriteten (25 % + én stemme) ⁽¹⁾.

F. BAYERNLABO

30. **[BayernLabo-kapital]** For så vidt angår ændringer i lovkravene til bankers kapital kvalitet (Basel III) samt relevante anbefalinger fra BaFin, vil de bestemmelser, der vedrører BayernLabos egenkapital, blive tilpasset i det omfang, det er nødvendigt i henhold til CRR, for at sikre, at BayernLabos egenkapital, der er indeholdt i IFRS-koncernregnskabet fra BayernLB, også udgør hård kernekapital under de nye CRR-krav. Forrentningen konverteres til en CRR-konform forrentning som for aktiekapital (dvs. udbytter). Begrænsningen af egenkapitalen til sikkerheden for BayernLabos forretninger bortfalder. Et delbeløb på 1 mia. EUR, som ikke er nødvendigt for forretningskontinuitet i det hidtidige omfang i henhold til BayernLabos oprindelige planer, omposteres til hovedbanken. Det lovbestemte formål med den formue, der forbliver i BayernLabo (herunder den særlige formue og tilsvarende den særlige reserve), bevares i det hidtidige omfang, således at det lovbestemte hverv vedrørende støtte kan videreføres uden begrænsninger.

⁽¹⁾ Alternativt kan de passive kapitalindskud også omdannes til egenkapital, uden at kapitalen først skal tilbagebetales og derefter tilføres igen.

G. VEDERLAG FOR GARANTIEN/CLAW-BACK

31. **[Vederlag for garantien/claw-back]** Den kontrakt, der er indgået mellem delstaten Bayern og BayernLB den 19. december 2008 om tilrådighedsstillelse af en garanti (herefter »garantikontrakten«), vil på basis af forståelsen af, at forskellen mellem overtagelsesprisen og den reelle økonomiske værdi af den via garantikontrakten afdækkede portefølje udgør 1,96 mia. EUR, blive hhv. ændret og suppleret med henblik på gennemførelsen af de følgende tilsagn.
32. **[Samlet præmie]** Banken betaler en samlet årlig præmie for garantien med tilbagevirkende kraft fra den 1. januar 2010 på 200 mio. EUR pr. år. Denne samlede præmie består af:
- a) en grundpræmie på 6,25 % af den oprindelige kapitalfrigørelseseffekt (pr. 31. december 2008) på 1,28 mia. EUR, dvs. 80 mio. EUR pr. år
  - b) en årlig tillægspræmie på 3,75 % for et delbeløb af garantien på 2 mia. EUR, dvs. 75 mio. EUR pr. år indtil 2015 og
  - c) en særlig betaling på 45 mio. EUR pr. år indtil 2015.

H. TILBAGEBETALING AF DELSTATEN BAYERN'S PASSIVE KAPITALINDSKUD PÅ 3 MIA. EUR

33. **[Reduktion af yderligere risikopositioner]** Med henblik på fuldstændig tilbagebetaling af delstatens Bayerns passive kapitalindskud inden 2017 forpligter BayernLB sig til at afvikle yderligere risikopositioner inden 2017 på i alt 10 mia. EUR, der fordeler sig som følger på forretningsenhederne, uden hensyntagen til en afvigelse på respektivt [10-15] %, så længe der opnås en samlet afvikling på i alt 10 mia. EUR: ⁽¹⁾
- Segmentet store virksomheder, SMV'er og privatkunder: [...] %
  - Segmentet fast ejendom, sparekasser og sammenslutning: [...] %
  - Segmentet markeder: [...] %
  - Omstruktureringsenhed [...] %.

Såfremt dette skulle være forbundet med en yderligere forretningsafvikling, kan denne i henhold til punkt 4 ikke modregnes i reduktionen af balancen. Hvis den nævnte afvikling af risikopositioner medfører indtægtstab, vil banken kompensere dette tab gennem tilsvarende omkostningsbesparelser.

Banken forpligter sig ved regnskabsårets begyndelse [...] på grundlag af rapporter fra tilsynsadministratoren til, at der gøres »midtvejsstatus« over gennemførelsen af dette tilsagn. Hvis Kommissionen på baggrund af »midtvejsstatussen« konstaterer, at BayernLB formodentlig ikke vil opnå den tilstræbte reduktion af risikopositionerne inden udgangen af regnskabsåret 2017, skal BayernLB anmelde denne ændring igen, såfremt denne ikke er betinget af nye tilsynsmæssige eller makroøkonomiske udviklinger.

⁽¹⁾ I overensstemmelse med tilstedeværelsesmøder hos Kommissionen den 14.6.2012; Jf. også oplysningerne i afsnit 6.20.2 i omstruktureringsplanen.

BILAG II

BETINGELSER

1. **[Tilbagebetalinger]** BayernLB forpligtes til (såfremt dette er nødvendigt via BayernLB Holding AG) at betale delstaten Bayern et engangsbeløb på 1,24 mia. EUR («claw-back-engangsbetaling») samt til at tilbagebetale den støtte, der blev modtaget i 2008/2009 som egenkapital i form af et passivt kapitalindskud på 3 mia. EUR («støttetilbagebetaling»).
2. Claw-back-engangsbetalingen på 1,24 mia. EUR betales i følgende trancher:
[...]
Hvis den kompetente tilsynsmyndighed beslutter, at den egenkapital, der er et resultat af, at BayernLabos særlige formue opføres i balancen til den nominelle værdi, også ud fra et tilsynsmæssigt synspunkt helt eller delvis godkendes som tier-1-kernekapital, forhøjes den førstkommande betalingstranche af »claw-back-engangsbetalingen« med dette beløb. Den resterende del af betalingsplanen tilpasses i dette tilfælde i overensstemmelse med tabel 11.
3. Støttetilbagebetalingen på 3 mia. EUR betales i følgende trancher:
[...]
Derudover skal de resterende andele af det passive kapitalindskud på [...] mio. EUR tilbagebetales til delstaten Bayern inden 2017 via frigivelse af kapital på grundlag af bilag I, punkt 33.
4. **[Udsættelse af en betalingsforpligtelse]** Hvis tilsynsmyndigheden forbyder en betaling fra BayernLB i henhold til punkt 2 eller ikke godkender en tilbagebetaling i henhold til punkt 3, sker der en udsættelse af de tilbagebetalinger, der er fastsat i disse punkter. I dette tilfælde udsættes den pågældende betalingsforpligtelse, indtil tilsynsmyndigheden enten godkender den pågældende tilbagebetaling eller ikke forbyder den igen. Hvis en tilbagebetaling af det i første omgang udsatte beløb heller ikke godkendes eller forbydes igen i det følgende år, vil forbundsregeringen anmelde en ændret omstrukturingsplan til Kommissionen, der grundlæggende bør indeholde supplerende udligningsforanstaltninger, f.eks. i form af en yderligere reduktion af balancen.

BILAG III

YDERLIGERE AFVIKLING AF KAPITALINTERESSER

Følgende kapitalinteresser hhv. bliver eller blev ligeledes solgt af BayernLB i henhold til bilag I, punkt 11, på det respektive anførte tidspunkt ⁽¹⁾:

	Kapitalinteresse	Kapitalandel %	Gennemført/ planlagt udtræden
1	gewerbegrund Holding GmbH i.L.	100,0	2008
2	Hypo Alpe-Adria-Bank International AG (HGAA)	67,1	2009
3	Kraftwerksgesellschaft Völklingen Geschäftsführ.-GmbH	38,0	2009
4	SCI du 203 Faubourg Saint Honoré	100,0	2009
5	Vulcain Energie	10,0	2009
6	Bayerische Beamtenkrankenkasse AG	1,0	2010
7	Bayerische Landesbrandversicherung AG	1,0	2010
8	Bayerische Versicherungsverband Vers.-AG	1,0	2010
9	BayernLB Corporate Advisers GmbH i.L.	100,0	2010
10	Central 1 Credit Union	0,0 (*)	2010
11	Coast Capital Savings Credit Union	0,0 (*)	2010
12	Credit Union Central of British Columbia	0,0 (*)	2010
13	Energy & Commodity Services GmbH i.L.	100,0	2010
14	Envision Credit Union	0,0 (*)	2010
15	Gulf and Fraser Fisherman's Credit Union	0,0 (*)	2010
16	GZ-Holdinggesellschaft mbH i.L.	100,0	2010
17	Island Savings Credit Union	0,0 (*)	2010
18	IZB SOFT Verwaltungs-GmbH & Co. KG	25,1	2010
19	Meridian Credit Union	0,0 (*)	2010
20	MKB Általános Biztosító Zrt.	25,0	2010
21	Schlemmermeyer GmbH & Co. KG	20,0	2010
22	Valley First Credit Union	0,0 (*)	2010
23	MKB Életbiztosító Zrt.	25,0	2010
24	Vancouver City Savings Credit Union	0,0 (*)	2010

⁽¹⁾ Enkelte af de kapitalinteresser, der efter planen skal afhændes, er kun begrænset fungible (jf. markering med **), hvis banken ikke ubegrænset kan hhv. råde over kapitalandelene, eller at der som erhverver kun kan komme andre selskabsdeltagere på tale, således at en vellykket afhændelse afhænger af deres overtagelsesparathed (eksempelvis STR Brennerschienentransport eller European Energy Exchange).

	Kapitalinteresse	Kapitalandel %	Gennemført/ planlagt udtræden
25	Münchener Gesellschaft für Stadterneuerung mbH	3,5	2010
26	North Shore Credit Union	0,0 (*)	2010
27	Westminster Savings Credit Union	0,0 (*)	2010
28	BLB-Grundbesitz-Verwaltungsges. mbH i.L.	100,0	2011
29	German Centre (Shanghai) Limited i.L.	100,0	2011
30	IZB SOFT-Beteiligungs-GmbH	25,1	2011
31	Groupement d'Interet Economique (GIE) Spring Rain	100,0	2011
32	[...]	[...]	[...]
33	[...]	[...]	[...]
34	[...]	[...]	[...]
35	[...]	[...]	[...]
36	Mietdienst Ges. f. Investitionsgüterleasing mbH & Co.	5,0	2012
37	[...]	[...]	[...]
38	First Calgary Savings & Credit Union Ltd.	0,0 (*)	2012
39	First West Credit Union	0,0 (*)	2012
40	Interior Savings Credit Union	0,0 (*)	2012
41	KSP Unternehmensverwaltungsgesellschaft mbH i.L.	43,0	2012
42	[...]	[...]	[...]
43	[...]	[...]	[...]
44	[...]	[...]	[...]
45	[...]	[...]	[...]
46	[...]	[...]	[...]
47	[...]	[...]	[...]
48	[...]	[...]	[...]
49	[...]	[...]	[...]
50	SIACON GmbH i.L.	50,0	2013
51	[...]	[...]	[...]

(*) Afrundingsfejl, minoritetsandel